СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 5 ЧЕРВНЯ 2009 РОКУ ЧИСЛО 23 VOL. CXV FRIDAY, JUNE 5, 2009 No. 23

Дар Фундації „Самопоміч" – 10,000 дол. на цифрові записи

На річних зборах Українсько-Американської Федеральної Кредитової спілки „Самопоміч" з головним редактором „Свободи" та „Українського Тижневика" Ромою Гадзевич. На знімці зліва: Ярослав Завійський, Володимир Ковбаснюк, Михайло Р. Кос, Михайло Шпигульський, Богдан Ватраль, Дарія Твардовська-Вінцент, Орест Цяпка, Р. Гадзевич, Ігор Ляшок, Андрій Гречак і Михайло Дзіман. Фото: Павло Гадзевич

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. — Українсько-Американська Федеральна Кредитова Спілка (УАФКС) „Самопоміч" з осідком в Чикаґо, що має свої відділи в інших місцевостях штатів Ілиной, Індіяна та Ню-Джерзі, виділила 10 тис. дол. на проєкт створення цифрового запису архіву обидвох видань Українського Народного Союзу — україномовної „Свободи" та англомовного „Українського Тижневика".

Вручили цей щедрий дар Михайло Р. Кос, голова Ради директорів, і Богдан Ватраль, президент УАФКС „Самопоміч", під час річних зборів громади Ню-Джерзі, що відбулися 16 травня в Українському Американському Культурному Центрі Ню-Джерзі у Випані.

Головний редактор обидвох видань УНСоюзу Рома Гадзевич з вдячністю прийняла даток і подякувала кредитівці за значну підтримку багатьох важливих проєктів українських організацій, багато представників яких були присутніми на зборах того дня. Р. Гадзевич підкреслила, що цей щедрий даток УАФКС „Самопоміч" дасть можливість членам громади, науковцям і дослідникам мати небувалий доступ до архівів обидвох газет.

Вона розповіла присутнім про важливість проєкту цифрового запису архівів, який уможливить відвідувачам Інтернетних архівів газет бачити вістки в газетах так, як вони були покладені ориґінально на сторінках газет. У висліді всі числа „Свободи", заснованої 1893 року, і „Українського Тижневика", започаткованого 1933 року, будуть доступними на Інтернеті.

В додатку, Інтернет-сторінка „Свободи" включатиме також річні Альманахи УНС та дитячий журнал „Веселка".

На Інтернет-сторінці „Українського Тижневика" будуть включені його книжкові видання, зокрема двотомник „Український Тижневик-2000", що складається з найбільш значних статтей, друкованих в газеті між 1933 і 2000 роками, і збірник „Україна живе!", що охоплює змагання України до незалежности та перших 10 років незалежности.

У листі Фундації сказано: „Фундація „Самопоміч" виділила суму 10 тис. дол. на проєкт створення Інтернет-архіву „Свободи" і „Українського Тижневика". Кредитівка „Самопоміч", а особливо філії кредитівки в Ню-Джерзі, довгі роки співпрацюють з УНСоюзом. Бажаємо Вам успіхів у завершенні цього монументального неоціненного проєкту, який безмежно збагатить знання про життя і діяльність українців в Америці".

Лист підписаний Орестою Фединяк, головою Фундації, та Віктором Войтиховим, скарбником.

Попередніми спонзорами цифрового запису архівів „Свободи" та „Українського Тижневика" були Наукове Товариство ім. Шевченка в США, Федеральна кредитова спілка „Самопоміч" в Ню-Йорку та Фундація „Спадщина" 1-го Щадничого Федерального Банку в Чикаґо.

НА ТЕМИ ДНЯ

Назріває нова коаліція у Верховній Раді

Світлана Дорош
Бі-Бі-Сі

КИЇВ. – Головна політична новина в Україні – намір Бльоку Юлії Тимошенко (БЮТ) і Партії Реґіонів (ПР) підписати угоду про коаліцію, наслідком якої можуть стати кардинальні зміни як у законодавстві, так і в політичному житті країни. Втім, 100-відсоткового підтвердження такого сценарію не дає ніхто. Одні кажуть, що меморандум вже підписаний і що цього тижня про це буде оголошено. Інші не вірять у здатність політико-підприємницьких груп, які стоять за БЮТ і ПР, домовитися.

Які ж наміри двох найбільших політичних сил та можливі наслідки їхнього об'єднання? Представник пропрезидентської частини фракції „Наша Україна-Народна самооборона" В'ячеслав Кириленко запевнив в етері одного з телеканалів, що БЮТ і ПР вже домовилися про те, як поділити владу між двома найбільшими політичними силами. Він називає такі наміри „спробою конституційного перевороту".

Якщо вірити представникові НУ-НС, а також численним публікаціям у пресі з посиланням на неназвані джерела, сценарій, що нібито задумали Ю. Тимошенко і В. Янукович, справді вражаючий.

Перший крок – створення нової, широкої коаліції. Або з цих двох політичних сил, або із залученням бльоку Володимира Литвина і частини фракції НУ-НС.

Другий крок – створення нового

(Закінчення на стор. 3)

Відбулася Всеукраїнська юнацька гра Українського козацтва

Анатолій Грива

КИЇВ. – З ініціятиви Ради Українського козацтва при Президентові України та Центру національного відродження 22-24 травня в столиці України відбувся Всеукраїнський етап дитячоюнацької військово-спортивної патріотичної гри Українського козацтва „Сокіл" („Джура"). Обласний етап гри проходив у квітні-травні по всій Україні з участю школярів старших кляс.

До участи у Всеукраїнському етапі допускалися по одній команді від Криму, областей та Севастополя, а від Києва – 10 команд (по одній з кожного району).

Такий захід в Україні був проведений вперше, при спільній праці державних установ, козацьких і громадських організацій національно-патріотичного спрямування.

Метою патріотичної гри було виховання у юнаків та дівчат глибоких національно-патріотичних переконань, підготування молоді до творчої праці, військової служби та захисту України.

У фінальному етапі гри взяли участь 34 команди: 24 команди – від усіх областей України та 10 команд – від районів Києва. Не були представлені команди з Криму

(Закінчення на стор. 13)

Команда-рій „Лісові чорти" від Голосіївського району Києва на Софіївській площі столиці. Фото: Віталій Манзуренко

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Порушено кримінальну справу щодо організаторів Голодомору

КИЇВ. — Служба безпеки України (СБУ), відкривши кримінальну справу стосовно Голодомору-геноциду, назвала потенційних звинувачених. Список, складений українськими істориками на базі архівів спецслужб, наразі налічує 136 осіб. Про це повідомив 29 травня директор архіву СБУ Володимир В'ятрович: „Це найвище керівництво Комуністичної партії України та каральний орган партії – Головне політичне управління, а також безпосередньо люди, які підписували документи, що засвідчують: Голодомор був організований; а також ті, хто підписував численні вироки". При цьому В. В'ятрович зауважив: якби вдалося залучити архіви інших країн, передусім Росії, список був би значно повніший. У СБУ далі сподіваються на співпрацю з російськими спецслужбами у розслідуванні обставин української трагедії 1930-их років. Про це заявив голова СБУ Валентин Наливайченко Він також категорично відкинув думку про те, що порушення кримінальної справи про Голодомор-геноцид спрямоване проти Росії чи проти будь-якої іншої держави або народу. Голова СБУ особливо наголосив на своїй незгоді з позицією провідника Партії Регіонів Віктора Януковича, який назвав порушення справи про Голодомор „провокацією". 25 травня СБУ порушила кримінальну справу стосовно вчинення геноциду 1930-их років в Україні, внаслідок чого загинули мільйони людей. В СБУ переконані: справу буде доведено до суду. У відомстві стверджують також, що для здійснення необхідних процесуальних дій у цій справі вистачить кількох місяців, оскільки йдеться про юридичне оформлення вже існуючих документів і свідчень. (*„Голос Америки"*)

Для уряду Б. Обами Україна – не розмінна монета

ВАШІНҐТОН. — Під час запланованої на липень зустрічі з Президентом Росії Дмитром Медведєвим Президент США Барак Обама дасть чітко зрозуміти, що взаємини США з Росією не будуть забезпечуватись за рахунок жодної з країн реґіону. Про це 29 травня заявив заступник Державного секретаря США Джеймс Стайнберґ. За словами американського високопосадовця, у намаганні покращити взаємини з Росією США мають намір обговорювати широкий спектр питань у реґіоні і поза його межами, але вони не збираються вирішувати долю країн, які не будуть присутні за столом переговорів. Дж. Стайнберґ підкреслив, що ні Україна, ні „жодна інша країна не є розмінною монетою у взаєминах [США] з Росією. Україна повинна мати можливість приймати рішення самостійно. Ми ніколи не зможемо приймати рішення на користь одної країни за рахунок іншої. Ми вважаємо, що покращення взаємин з Росією добре не лише для США та Росії, це добре для України також". Американський високопосадовець також сказав, що „запевнив провідників в Україні, що інтереси їх країни не будуть предметом торгів. Ми також дали зрозуміти Росії, що ми розраховуємо, що вони будуть поважати незалежність усіх країн реґіону і що усі країни у реґіоні мають право самостійно ухвалювати стратегічні рішення щодо свого майбутнього" – заявив заступник Державного секретаря США Дж. Стайнберґ. (*„Голос Америки"*)

А. Яценюк звинуватив В. Ющенка в погіршенні стосунків з Росією

КИЇВ. — „Криза українсько-російських взаємин є вислідом помилок діючого Президента", – заявив 30 травня колишній голова Верховної Ради, провідник „Фронту змін" Арсеній Яценюк, виступаючи у Києві на зібранні експертів „Україна-Росія: шляхи подолання кризи у відносинах". До погіршення ситуації, зазначив А. Яценюк, також долучилися Юлія Тимошенко та Віктор Янукович. „Темою стосунків з Росією маніпулювали, але по суті не було здійснено жодного великого спільного економічного проєкту. І цю порожнечу заповнили політтехнологи", – наголосив А. Яценюк. У висліді непродуманої „риторики і українського та російського керівництва" почало формуватися неґативне ставлення „на рівні простих людей". А. Яценюк вважає, що ідеологія – „щоб мати гарні стосунки з Заходом, треба мати напружені стосунки з Росією" – продемонструвала свою хибність. „Настав час прагматичних стосунків. Ми не в колоніяльному світі живемо. І ми маємо зрозуміти, що Україна й Росія великі держави і позитивні конкуренти. Ми потрібні одне одному в економічному пляні", – сказав він. Круглий стіл з участю українських та російських експертів, політиків та дипломатів підготували Центр Разумкова, Фонд „Open Ukraine" та Російський суспільно-політичний центр. *(Радіо „Свобода")*

„Наша Україна" піде на вибори самостійно

КИЇВ. — Голова ради партії Президента Віктора Ющенка „Наша Україна-Народна самооборона" (НУ-НС) Віра Ульянченко 30 травня заявила, що „Наша Україна" піде на парляментські вибори самостійно, а не у складі бльоку. В. Ульянченко, новообраний керівник Секретаріяту Президента В. Ющенка, сказала, що НУ-НС більше не буде формувати бльок, бо „коли створюєш бльок – доводиться нести спільну відповідальність за дії інших депутатів", а „це не чесно". Водночас В. Ульянченко заявила, що НУ-НС не відмовляється від відповідальности за дії нинішньої влади, і саме цим пояснила низький рейтинґ своєї партії. Під час останніх парляментських виборів НУ-НС брала участь у складі бльоку НУ-НС, до якого також входили: партія „Вперед, Україно!", Народний Рух України, Українська народна партія, Українська республіканська партія „Собор", партія „Християнсько-демократичний союз", Европейська партія України, Громадянська партія „Пора" та Партія захисників Вітчизни. В. Ульянченко назвала однією „з стратегічних помилок" керівництва Секретаріяту Президента за часів Віктора Балоги те, що „між Президентом і суспільством було втрачено діялог". Вона назвала відновлення такого діялогу одним з своїх основних завдань на новій посаді. *(Бі-Бі-Сі)*

МВФ і Світовий банк закликають Україну до рішучих дій

КИЇВ. — Україна має рішуче перейти до впровадження стратегії реабілітації банківського сектору, розробленої українськими органами влади за підтримкою міжнародних фінансових установ. Про це заявили 30 травня голова місії Міжнародного валютного фонду в Україні (МВФ), заступник директора Европейського департаменту МВФ Джейла Пазарбазіолу і директор Світового банку в Україні, Білорусі і Молдові Мартін Райзер. Вони зазначили, що ця стратегія передбачає здійснення державної програми рекапіталізації системних банків і початок реструктуризації комерційних банків, котрі не є системними, але потерпають від гострого браку ліквідности і капіталу, який не можуть поповнити їх власники. „Зараз настав час рішуче перейти до впровадження цієї стратегії. Зволікання привело б до подальших втрат активів і збільшення витрат для держави", – підкреслили Д. Пазарбазіолу і М. Райзер. При цьому експерти додали, що „стабілізація депозитів у травні 2009 року поки-що створює сприятливу ситуацію і підвищує можливості на успіх. Вирішальне значення матимуть також послідовність і наполегливість". (*УНІАН)*

В. Литвин назвав шість кроків виходу України з кризи

ЛУГАНСЬК. — Голова Верховної Ради України Володимир Литвин вважає, що задля виходу з кризи перш за все необхідно дати належну оцінку тому, що відбувається в Україні. Про це він заявив 30 травня в Луганську, представляючи своє бачення виведення економіки з кризи. Керівник парляменту назвав шість кроків виходу країни з кризового стану. Слід провести інвентаризацію того, що залишилося в державі. Наступними кроками він назвав налагодження конструктивної та якісної праці з підприємництвом, відмову від квотного принципу формування влади, скорочення державного апарату хоч би на третину та негайне налагодження діялогу з Росією. „Ці кроки очевидні, потребують радикальних рішень та сили волі", – резюмував В. Литвин. *(УНІАН)*

Шведи пришлють Україні подарунок

ПОЛТАВА. — Військовий музей Стокгольму передасть Україні пам'ятник шведському королеві Карлові XII, про це 30 травня повідомив заступник голови Полтавської обласної державної адміністрації Андрій Баранов. Такий подарунок Швеція зробила Полтаві на честь 300-річчя Полтавської битви. Пам'ятник буде доставлено в Україну 17 червня авіолетом „Стокгольм-Київ". Висота барельєфа – 100 см., вага – близько 100 кг. Для нього також необхідний постамент. Віце-губернатор не уточнив місце встановлення барельєфа, оскільки це питання ще розглядатиме керівництво области та міста. На початку 2008 року міський виконавчий комітет Полтави оголосив конкурс на проєкт пам'ятника королеві Швеції Карлові XII. Його плянувалося встановити на території Державного історико-культурного заповідника „Поле Полтавської битви". Пізніше Полтава відмовилася встановлювати пам'ятник Карлові XII, і було ухвалено рішення, щоб пам'ятник шведському королеві встановити поблизу Світлогорська Кобеляцького району. Полтавська битва – найбільша битва Північної війни між військами Царства Російського під командуванням Петра І та шведською армією Карла XII відбулася вранці 27 червня (8 липня) 1709 року за шість верст від Полтави. *(УНІАН)*

Українці Франції відзначили ювілей Симона Петлюри

ПАРИЖ. — Українська діяспора Франції зібралася 31 травня, щоб вшанувати пам'ять колишнього керівника уряду Української Народної Республіки 1919 року Симона Петлюри з нагоди 130-річчя з дня його народження. В Парижі відбулися також пам'ятні заходи, пов'язані з його трагічною загибеллю. С. Петлюра був убитий 25 травня 1926 року в самому центрі Парижу, на вулиці Расіна. Його застрелив московський аґент серед білого дня. Щороку саме в цей час – о 14 годині 35 хвилин – на його могилу на цвинтарі Монпарнас лягає вінок пам'яті й пошани. Догляд за місцем поховання Петлюри здійснюють працівники Української бібліотеки, що носить його ім'я. „Це була ідея Головного Отамана – створити український культурний центр у Франції. Йому не вдалося втілити її, бо загинув. Але зусиллями уряду в екзилі уже в серпні 1926 року відкрили бібліотеку, яка містилася спочатку при редакції „Тризуба",- розповідає Ярослава Йосифишин, доктор історичних наук в Сорбонні й директор бібліотеки. *(„Німецька хвиля")*

У Голівуді покажуть „Тіні забутих предків"

ГОЛІВУД. — 5 червня в Голівуді, в рамках виставки Міжнародних фільмів і цифрових технологій „CINE GEAR EXPO-2009", покажуть шедевр українського кінематографа – фільм „Тіні забутих предків" режисера Сергія Параджанова, створений 1964 року. Український фільм відкриє нову частину виставки під назвою „Сторінки з історії кінематографа", у рамках якої, крім „Тіней забутих предків", покажуть фільм „Хрещений батько" режисера Френсіса Форда Копполи (США, 1974 рік). Обидва покази почнуться з короткого представлення історії створення фільму і головних артистичних та технічних досягнень. „Показ фільму „Тіні забутих предків" у Голівуді – це свідчення високого художнього рівня українського кінематографа в світі", – вважають кінокритики. (*„День"*)

Папа Бенедикт XVI прийняв Президента України

Президент України Віктор Ющенко з дружиною Катериною на авдієнції у Папи Бенедикта XVI. Фото: прес-служба Президента України

ВАТИКАН. — 1 червня Президент України Віктор Ющенко здійснив свою першу одноденну офіційну візиту до Ватикану та назвав її знаковою у розвитку міждержавних взаємин.

В. Ющенко побував на авдієнції з Папою Бенедиктом XVI і обговорив з ним створення єдиної Помісної Православної Церкви в Україні. „Мені приємно відзначати те, що Україна, якщо маємо на увазі церковні і міжконфесійні стосунки, є гарним прикладом того, як в рамках однієї держави вживається багато конфесій, навіть християнських. Зрозуміло, що це непроста історія. Але на сьогодні головне, що ми демонструємо гарний приклад в Европі толерантного ставлення до віри кожної людини", – підкреслив В. Ющенко.

Сторони розглянули питання міжцерковного діялогу в Україні, зокрема становище католиків, яких налічується понад 6 млн., та подолання суперечностей, що існують між вірними західнього і східнього обрядів. Раніше Російська Православна Церква (РПЦ) неодноразово говорила про нібито порушення прав православних на заході України з боку греко-католиків – які, в свою чергу, такі закиди відкидають.

Однією з причин, чому тепер вже покійні Папа Іван Павло II та Патріярх РПЦ Алексій не могли роками зустрітися, Москва називала саме ситуацію на заході України. Також РПЦ була проти візити Івана Павла II до України. В. Ющенко, однак, запросив Папу Бенедикта XVI відвідати Україну, нагадавши про поїздку до Києва і Львова попереднього понтифіка у 2001 році.

Під час зустрічі з державним секретарем Ватикану Тарчізіо Бертоне сторони зосередили увагу на культурно-гуманітарній співпраці України зі Святим Престолом. Україна хоче дістати право вивчення української історичної спадщини, зокрема теми Великого голоду, у Секретному ватиканському архіві і отримати доступ до нього.

Президент України подякував Святому престолові за постійну підтримку ініціятиви української держави щодо міжнародного визнання Голодомору в Україні.

В. Ющенко зустрівся з семінаристами Папської колегії святомученика Йосафата в Римі, де навчається 40 молодих священиків. Ректор навчального закладу о. Генезій Віомар про значення цієї зустрічі сказав: „Для нас це великий крок, що піднесе наше духовне життя". *(Бі-Бі-Сі)*

З'їзд Спілки українських журналістів Північної Америки

Учасники з'їзду Спілки українських журналістів Північної Америки. Фото: Дарія Кіш

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – Від 15 до 18 травня на Союзівці, оселі Українського Народного Союзу, відбувався з'їзд Спілки українських журналістів Північної Америки – уперше після восьмирічної перерви. У ньому взяли участь редактори українських видань на території США та Канади – тижневиків „Свобода", „The Ukrainian Weekly", „Америка", „Міст", „Національна Трибуна", періодичних видань „Новий шлях", „Сівач", „Наше життя", „Наша дорога"; творчі працівники української телемережі „Контакт", телепрограми „Світогляд", Українського радіо „Прометей", радіопрограм „Українська Хвиля", „Пісня України" та укра-

(Закінчення на стор. 10)

У країнах Південної Азії – голод

ЖЕНЕВА, Швайцарія. — У звіті Дитячого фонду ООН ЮНІСЕФ йдеться про те, що голод в країнах Південної Азії досяг найвищого рівня за останніх 40 років через зростання цін на продукти і пальне, а також через ґльобальну економічну кризу.

У документі вказано, що число людей, які реґулярно недоїдають, в цьому реґіоні за два роки виросло на 100 млн. осіб. Автори звіту вважають, що влада країн Південної Азії повинні в екстренному порядку збільшити витрати на соціяльні потреби, щоб виправити становище.

Дитячий фонд ООН ЮНІСЕФ також відзначає, що одночасно необхідно вирішувати проблеми кліматичних змін та урбанізації. *(„Газета по українськи")*

Назріває...

(Закінчення зі стор. 1)

уряду, у якому Прем'єр-міністром залишається Ю. Тимошенко.

Третій – ухвалення коаліцією нової редакції Конституції, яка передбачає кардинальні зміни у державному устрої, а саме – перетворення України у парляментську республіку, коли президент обирається у парляменті, а прем'єр-міністер перебирає на себе більшість повноважень.

Хоча названі кроки виглядають радикальними і, можливо, навіть для декого зухвалими, – вони не виходять за рамки Конституції.

Що ж до наступного кроку – то він є найбільш суперечливим. Нібито пропонується обрати президента у парляменті діючим складом депутатів. Ідеться про те, що президентом стає В. Янукович. А після цього – оголошується мораторій на найближчі кілька років на будь-які вибори – і парляментські, і місцеві, і президентські.

Однак, провідник фракції БЮТ Іван Кириленко категорично заперечує існування подібних домовленостей між БЮТ і ПР. „Не смішіть людей! Нічого і близько подібного немає на цю хвилину. На цьому тижні ніяких змін до Конституції немає у порядку денному. І коли формуватимемо порядок денний, ми познімаємо їх з розгляду, щоб не було навіть натяку на них", – запевнив один із провідників БЮТ.

Однак, один із провідників ПР, Олександер Єфремов, – менш категоричний: „Ми ведемо консультації з усіма політичними силами, представленими у парляменті. Рішення може бути лише після того, як його ухвалить або партія на політраді, або фракція. Ні те, ні інше рішення не ухвалювалося, тому говорити про це передчасно".

Утім, немає вже секрету у тому, хто безпосередньо веде переговори з БЮТ. Найчастіше називають ім'я Андрія Клюєва. Не заперечують „реґіонали" і проти того, що у партії є кілька угруповань, які або протистоять донецькій групі А. Клюєва, або ж не вірять у міцність домовленостей із Ю. Тимошенко.

Представник Президента у Верховній Раді Ігор Попов в інтерв'ю Бі-Бі-Сі сказав, посилаючись на спілкування з представниками різних фракцій, що до якогось консолідованого рішення БЮТ і ПР – ще довга дорога.

„За моїми розмовами з депутатами найбільших фракцій, які ініціюють такі переговори, я роблю висновок, що дуже багато членів БЮТ і ПР не сприймуть сценарію узурпації влади. І саме тому там ще відбуватиметься велика дискусія", – каже представник Секретаріяту Президента.

У президентському Секретаріяті не приховують, що зацікавлені у якнайшвидшій зміні Конституції, але сподіваються, що більшість депутатів підтримуватиме саме президентський проєкт Основного закону, у якому також чимало радикальних пропозицій, зокрема створення двопалатного парляменту і збільшення повноважень президента.

Якщо наміри БЮТ і ПР – це правда, кажуть у Секретаріяті, Президент усіма можливими засобами їм протистоятиме, у тому числі винісши проєкт Конституції на референдум.

Однак, найбільші радикали серед переговірників на це відповідають, що на такі дії Президента знайдеться протидія – ініціювання процедури імпічменту.

Ті, хто довгий час веде мову про необхідність політичної консолідації, переконані, що для подолання економічної кризи союз ПР і БЮТ – чи не єдиний вихід. Однак, такі заяви, здається, сприймають як романтику навіть ті, хто залучений до переговорів і посідає не останнє місце у владі.

Голова Верховної Ради В. Литвин так прокоментував повідомлення про переговори двох найбільших політичних сил про зміну державного устрою і розподіл повноважень: „Ніхто не хоче програвати, бо ставки більші, ніж життя. І цілком очевидно, що є спроба мати запасний варіянт, який би дозволив зберегти владу, зберегти повноваження. Бо той, хто програє, буде змушений формувати щось на зразок уряду в екзилі".

АМЕРИКА І СВІТ

Президент Б. Обама вирушив на Близький Схід

ВАШІНҐТОН. — Президент Барак Обама 2 червня вирушив до Савдівської Арабії для переговорів з королем Абдулою — цими переговорами розпочалося його близькосхіднє турне. 4 червня Б. Обама виступив з промовою у столиці Єгипту, Каїрі, ведучи мову про нову взаємодію між США та мусульманським світом. Ісам аль-Айріян, один з керівників забороненого в Єгипті опозиційного „Мусульманського братства“, зазначив, що люди в ісламському світі чекають від американського Президента більшого, ніж просто слів: „Я сказав би йому, що люди дещо втомилися від промов. Вони прагнуть конкретних дій. Вони прагнуть побачити виконання обіцянок, які він давав раніше. Скажімо, він обіцяв закрити Ґвантанамо. Це добре, але коли? Він казав, що виведе війська з Іраку. Чудово, але чи буде це справді виведення чи ж лише ротація війська?”. Оглядачі уважають, що теперішня подорож може стати найважливішою з усіх, які досі здійснював Президент Б. Обама. Він прагне переформатувати усю політику Вашінґтону на Близькому Сході. Його мета полягає у тім, щоб покращити сприйняття США, наблизити укладення мирної угоди між Ізраїлем та палестинцями і у перебігу цього полегшити досягнення інших стратегічних цілей США у реґіоні – зокрема стабільности в Іраку і стримання Ірану. Арабські провідники вітатимуть нові підходи Б. Обами, особливо ознаки того, що він жорсткіше поводитиметься з Ізраїлем у питанні будівництва еврейських поселень на Західньому березі. Однак, вони можуть виявити менший ентузіязм щодо прагнення американського провідника домогтися від арабських держав поступок Ізраїлеві для досягнення поступу у дипломатичній грі. *(Бі-Бі-Сі)*

Знайдено залишки літака „Ейр Франс”

ВАШІНҐТОН. — Команда бразилійського літака, котра розшукувала сліди літака „Ейр Франс“, зниклого 1 червня над Атлантичним океаном з 228 пасажирами на борту, виявила уламки речей на поверхні води. На другий день пошуків бразилійські пілоти побачили інші залишки від літака „Ейр Франс“. Серед них – крісло з літака,рятувальний безрукавник, шматки металу і оливні плями на воді. Це виявлено у двох місцях на відстані приблизно 60 км. і на віддалі 650 км. від північно-східнього узбережжя Бразилії. Важливо те, що їх виявлено вздовж траєкторії лету ч. 447. Туди спрямовані бразилійські військово-морські судна. Підтвердження того, що це уламки саме з літака „Аеробус А-330“ повинні бути зроблені на підставі ідентифікування виявлених матеріялів. Тривають пошуки так званої „чорної скриньки“ з даними про те, що могло трапитись. Надходження сиґналів з цього пристрою запрограмовано на місяць часу. *(„Голос Америки“)*

„Дженерал моторс“ банкрутує

ВАШІНҐТОН. — Американський автовиробник „Дженерал моторс“ (GM) повідомив 1 червня про своє банкрутство. Це не було несподіванкою і є складовою частиною очолюваного урядом пляну про реструктуризацію цієї обтяженої клопотами, столітньої давности, компанії. Це – найбільше банкрутство в історії США. GM звернувся до судових інстанцій з проханням про захист від домагань кредиторів, після багатомісячних спроб реструктурувати свою діяльність і стати прибутковим. Незважаючи на раніше отримману від уряду допомогу в 20 млрд. дол., GM так і не зміг піднятись після різкого спаду продажу його автомобілів. Американський уряд, як очікують, виділить цій автокомпанії ще додаткових 30 млрд. дол. допомоги на подальшу реструктуризацію. Уряди Канади і канадської провінції Онтаріо також пообіцяли дати GM 9.5 млрд. дол. За словами високопоставлених службовців уряду Президента Барака Обами, завершення реорганізації GM очікується упродовж наступних 60-90 днів. Уряд США, кажуть вони, буде головним власником нової компанії, але не має намірів втручатись у щоденні її операції. *(„Голос Америки“)*

Пікет в обороні Івана Дем’янюка

КИЇВ. – У вівторок, 2 червня, біля Посольства Федеральної Республіки Німеччина було організовано пікетування на знак протесту проти переслідувань німецькою владою громадянина США, українця Івана Дем’янюка, підозрюваного в причетності до вбивства в роки Другої світової війни більш як 29 тис. осіб у гітлерівському концтаборі Собібор у Польщі. На суді в Німеччині у справі І. Дем’янюка розглядатиметься ще близько 30 додаткових позовів. 1 травня Федеральний апеляційний суд США дозволив депортувати до Німеччини 89-річного І. Дем’янюка. На фото: учасники пікетування німецького посольства. Фото: УНІАН

Б. Обама номінував члена колеґії Верховного суду США

ВАШІНҐТОН. — Президент США Барак Обама 29 травня номінував Соню Сотомайор на посаду судді Верховного суду. Вона мала б замінити Дейвида Сутера, що подав у відставку три тижні тому. У разі затвердження Сенатом С. Сотомайор стане першою суддею латиноамериканського походження. Президент Б. Обама оголосив про своє рішення у Білому Домі: „Я вирішив номінувати жінку, яка, на мою думку, стане ідеальним суддею“. Суддя С. Сотомайор – донька батьків-іміґрантів з Пуерто-Ріко виростала в Ню-Йорку. Вона отримала диплом з відзнакою Принстонського університету. Сама С. Сотомайор підкреслила, що керується у своїй праці принципом верховенства права, який вважає базовим. Наступна фаза – слухання у Сенаті, де республіканці вже заявили про свої застереження щодо кандидатури С. Сотомайор. Наступна сесія Верховного суду починається у жовтні, і Президент Б. Обама сподівається, що С. Сотомайор вже тоді зможе приступити до виконання своїх обов’язків. *(„Голос Америки“)*

Північна Корея здійснила шостий пуск ракети

ПХЕНЬЯН, КНДР. — Пхеньян здійснив новий пуск ракети близького радіюсу дії, повідомила 29 травня південнокорейська аґенція „Ренґал“. Це шостий пуск за п’ять днів після ядерних випробувань, проведених в Корейській Народно- Демократичній Республіці (КНДР). Міністерство закордонних справ Північної Кореї 29 травня попередило Організацію Об’єднаних Націй, що у випадку ухвалення Радою Безпеки ООН додаткових санкцій Пхеньян вживе додаткові заходи „самооборони“. На початку тижня КНДР здійснила нові ядерні випробування та пустила три ракети короткого радіюсу дії, чим порушила резолюції Ради Безпеки ООН. 28 травня південнокорейські та американські війська оголосили про підвищення бойової готовности через зростання напружености у взаєминах з Північною Кореєю. 27 травня офіційний Пхеньян погрожував застосувати збройну силу, якщо війська США та Південної Кореї перехоплюватимуть північнокорейські кораблі, контролюючи перевезення матеріялів, необхідних для виготовлення ракет. Влада КНДР заявила, що не вважає себе пов’язаною умовами перемир’я, якими завершилася війна 1950-1953 років на Корейському півострові. Південна Корея днями приєдналася до програми нерозповсюдження ядерної зброї, очолюваної США. Документ передбачає затримання кораблів з матеріялами, необхідними для створення ядерної зброї. А влада КНДР раніше заявляла, що приєднання Сеулу до цієї програми буде сприйняте Пхеньяном як оголошення війни. У Південній Кореї перебувають 28,500 військовослужбовців США. (*Радіо „Свобода“*)

Призначено наступника Кім Чен Іра

ПХЕНЬЯН, КНДР. — Корейська Народно-Демократична Республіка (КНДР) 3 червня повідомила Комуністичної партії Китаю про те, що провідник країни Кім Чен Ір обрав спадкоємцем свого третього сина Кім Чен Уна. На початку року столицю Китайської Народної Республіки неофіційно відвідав представник Трудової партії Кореї високої ранги, який усно передав керівництву Комуністичної партії Китаю вістку про призначення наступника. Напередодні пресове аґентство „Associated Press“ повідомило, що влада КНДР закликала дипломатів присягнути новому провідникові. У квітні 25-річний Кім Чен Ун став інструктором в Державному комітеті оборони (ДКО). Голова ДКО – вищий державний пост в країні. Кім Чен Ун – наймолодший з чотирьох дітей Кім Чен Іра. Північнокорейська преса жодного разу не публікувала фотознімків Кім Чен Уна, який повернувся до КНДР з Швайцарії, де проходив навчання, п’ять років тому. Південнокорейські журналісти стверджують, що він найбільше серед братів подібний до батька, але страждає надмірною вагою (90 кг при зрості 175 см). *(„Кореспондент“)*

США працюють над вирішенням конфлікту на Близькому Сході

ВАШІНҐТОН. — Секретар Державного департаменту Гілларі Клінтон 28 травня заявила, що невдовзі уряд Барака Обами запропонує конкретні кроки у вирішенні конфлікту на Близькому Сході, які передбачають створення повноцінної держави на базі Палестинської автономії. Ця заява Г. Клінтон пролунала після її зустрічі з міністром закордонних справ Єгипту, який застеріг, що подальше зволікання у миротворчому процесі на Близькому Сході може мати неґативні наслідки як в самому реґіоні, так і за його межами. Останнім часом дипломатичні зусилля уряду США на Близькому Сході пожвавилися. Спеціяльний посланець Джордж Мічел провів офіційні переговори з представниками влади Ізраїлю у Лондоні, а Президент Б. Обама зустрічався з провідником Палестинської автономії Магмудом Абасом. Десять днів тому Білий Дім відвідав прем’єр-міністер Ізраїлю Бенямін Нетаняґу. Г. Клінтон зазначає, що певний рух у напрямі створення палестинської держави є помітним: „Президент Обама та я повністю підтримуємо встановлення всебічного миру на Близькому Сході, вирішення конфлікту на базі співіснування двох держав, і вважаємо Єгипет нашим важливим партнером в здійсненні цього“. Г. Клінтон сказала, що уряд США наполягає на тому, щоб Ізраїль повністю зупинив будівництво поселень на Західньому березі ріки Йордан. (*„Голос Америки“*)

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

До генези Дивізії „Галичина"

Тарас Гунчак

Писати про творення Дивізії „Галичина" треба в широкому контексті драматичних подій 1943 року і при цьому взяти до уваги, що велика кількість українців, як і людей інших національностей, служили в німецькій армії ще до створення дивізії.

Для німецьких збройних сил 1943 рік це період поразок на західньому і східньому фронтах, коли Німеччина втратила понад 1 млн. своїх вояків. Вже весною 1943 року залишки німецького африканського корпусу здалися в полон в Тунісі. На сході, під Сталінґрадом, німці втратили 250 тис. своїх вояків, а влітку, під Курськом, німецька армія була розбита, втративши майже 400 тис. вояків і всю військову техніку. В тих тяжких обставинах Німеччина вирішила рекрутувати до війська чоловіків з окупованих територій, творячи різні формації.

Творцем Дивізії „Галичина" був губернатор Галичини Отто Вехтер. Саме він, спостерігаючи за драматичним для Німеччини розвитком подій, запропонував Берлінові створити дивізію з галицьких українців. Своїми ідеями він поділився з провідними членами української громади Володимиром Кубійовичем та Костем Паньківським.

Генріх Гімлер та його радники не поспішали відповідати О. Вехтерові, знаючи настанову Адольфа Гітлера до українців і взагалі східних народів, про яких він чітко виклав свої погляди на воєнній конференції 8 червня 1943 року. Там А. Гітлер недвозначно заявив: „Можу сказати Клюґе та всім іншим офіцерам лише одне: „Я не хочу, щоб хтось виношував приховані надії, що після утворення української держави все буде гаразд, бо вона дасть нам мільйон вояків. Ми не отримаємо нічого, жодної людини. Але з нашого боку це буде справжнім божевіллям. Ми облишимо свої політичні цілі, які не мають нічого спільного з українською республікою". Одначе, воєнна дійсність змусила навіть А. Гітлера до компромісів. Цим і можна пояснити відповідь Г. Гімлера О. Вехтерові (28 березня), якою він підтримує ідею О. Вехтера в справі творення дивізії.

Заручившись підтримкою впливових військових чинів, О. Вехтер скликав нараду 12 квітня, на якій мали висловити свою думку про формування дивізії деякі керівники партії, вищі функціонери з поліції та СС. Нарада була успішною. Прийнято було рішення про початок створення дивізії, яка мала називатись: „СС – Добровольча Дивізія „Галичина" або „Добровольча Дивізія „Галичина". Дивізія мала бути стрілецькою, з відповідним озброєнням. Символом дивізії мав бути лев, емблему якого повинен був носити кожний вояк на рукаві. Нарада вирішила, щоб у дивізії не було жадних ознак, пов'язаних з Україною чи українською національною символікою. І нацисти хотіли обмежити дивізію тільки Галичиною.

Щоб не залишатись позаду подій, проф. В. Кубійович 18 квітня скликав конференцію, на якій представники Українського Центрального Комітету, ветеранів та Військової Управи конфіденційно дізналися від проф. В. Кубійовича про те, якою ж, на його думку, повинна бути українська позиція. Отож він повідомив, що німці вже рекрутують українців у різні формації, які ніяким чином не пов'язані з осягненням українських політичних цілей: „...Вони задарма проливатимуть свою кров, однак, це нічого не дасть Україні". Проф. В. Кубійович чітко висловився за допомогу німцям в организуванні дивізії. Присутні на конференції в цілому це підтримали, висловлені при цьому зауваження К. Паньківським та В. Кубійович передали О. Вехтерові.

Акція рекрутування відбувалася доволі активно. Український Центральний Комітет тісно співпрацював з Військовою Управою, використовуючи патріотичні гасла та підкреслюючи історичне значення Галицької Армії й Українських Січових Стрільців у творенні української держави у 1918 році. У звітах Військової Управи зазначено, що вербувальна пропаґанда була більш успішною в містах, ніж у селах. Серед сил, котрі протистояли творенню дивізії, найбільш рішучою була Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери (ОУН(б)). У першій же гострій публікації на цю тему її автори, Мирослав Прокоп і Михайло Степаняк, провідні члени ОУН(б), у „Бюлетені" засуджували ідею утворення дивізії та її організаторів. Автори доводили, що „українська кров може бути пролитою тільки в ім'я української держави і тільки в лавах української армії, але аж ніяк не в колоніяльних формуваннях".

Керівництво ОУН(б) було переконане, що існування цієї дивізії матиме неґативні наслідки для України на міжнародній арені, оскільки „намагаються причепити нас (українців) до німецького воза, який летить у прірву".

Як бачимо, позиція проводу ОУН(б) щодо створення дивізії була абсолютно неґативною, одначе, коли стало очевидним, що дивізія таки буде утворена, ОУН(б) послала деяких своїх провідних членів до лав дивізії, аби забезпечити так якоюсь мірою свій вплив.

Дуже важливою подією була проклямація О. Вехтера від 28 квітня 1943 року. Це була дуже показова імпреза, й українці відіграли визначну для них ролю, створюючи ілюзію партнерства з німцями.

(Закінчення на стор. 11)

УТОЧНЕННЯ

Ліна Костенко народилася 19 березня

Надія Гінтон з Толідо, Огайо, у листі до редакції, вміщеному в ч. 20, написала: „19 травня – день народження нашої славної української поетеси Ліни Костенко". Насправді Ліна Костенко народилася 19 березня 1930 року.

Редакція

НА ТЕМИ ДНЯ

Приклад для Володимира Путіна – генерал Антон Денікін

У неділю, 24 травня, під час покладення квітів до могили царського генерала Антона Денікіна прем'єр-міністер Росії Володимир Путін зацитував декілька слів того провідника білоґвардійського руху і затятого україножера – про те, що взаємини між Росією та Україною – це „справа самої Росії... і ніхто не повинен втручатися у стосунки між нами, великою і малою Росією". Нижче вміщуємо коментар на цю тему політичного аналітика з Радіо „Свобода" Василя Зілгалова.

Прем'єр-міністер Росії Володимир Путін також наголосив на словах Антона Денікіна про те, що він „ніколи не ділив Росію і вважав недопустимим доводити країну до розчленування". Тобто, В. Путін розглядає питання про нинішню Україну в руслі заяв одного з російських „фашистів" часів громадянської війни – А. Денікіна. І нинішній глава російської влади, очевидно, плянує вже найближчим часом „розібратися з Україною" без самої України, адже ж так і було В. Путіним наголошено – „це завжди було справою самої Росії".

Виступ на могилі А. Денікіна – це не перший критичний випад В. Путіна щодо суверенної України. Раніше преса повідомляла, що у квітні 2008 року російський глава на закритому засіданні ради „Росія-НАТО" відверто залякував, що у випадку приєднання України до Альянсу вона може припинити своє існування як єдина держава.

Як А. Денікін „об'єднував" велику і малу Росію

Майбутній білий генерал був сином селянина-кріпака, переселенця з України, який прослужив у армії 25 років і досяг офіцерського чину. Мама А. Денікіна була полька. Сам же генерал був категоричним противником будь-якої незалежности Польщі, України й інших національних реґіонів Російської імперії. І дії армії А. Денікіна у 1919-20 роках в Україні фактично були не просто воєнними діями часів громадянської війни, а багато у чому нагадували геноцид. А. Денікін справді був не лише диктатором, але й одним з російських „фашистів". Він був прихильником винищення всіх незгодних з його поглядами, „білими" ідеями, які межують із расизмом.

Денікінці започаткували на окупованих територіях, включно з Україною, не лише „зачистки", знищення всіх „неугодних", але й створення таборів смерти, жорстоких денікінських „застінків", де катували „малоросів", євреїв, чеченців та представників інших кавказьких народів.

Виступаючи під прапором „єдіной і нєдєлімой" Росії, А. Денікін категорично не визнавав української нації. Ліквідуючи все, що нагадувало українську державу, цей генерал поділив територію України на три окремі області: Харківську, Київську і Новоросійську (з центром в Одесі). Управління цими областями А. Денікін доручив так званим „головноначальствуючим" – генералам із необмеженими диктаторськими повноваженнями: Харківською – Май-Маєвському, Київською – Драгомирову, Новоросійською – Шіллінґові.

А. Денікін в Україні

Для тотального шпигування і виявлення та знищення всіх неугодних Денікін створив своєрідний прообраз нацистського ґестапо в Україні – „Освідомче аґентство" (Осваґ). Денікінщина довела Україну до повної розрухи. У містах відбувалися тотальні погроми. На селах лютували загони денікінців, які катували, вбивали, вішали, забирали хліб, коней, фураж. А. Денікін прямо заявляв, що ніякої України знати не хоче. Книги й газети українською мовою не лише не видавалися, але й вилучалися всюди і знищувалися, спалювалися, часто разом з приміщеннями й людьми, де ці книги й часописи були виявлені. Усі вивіски українською мовою були знищені. Школи українською мовою викладання ліквідовані, наукові заклади, Академія наук – закриті. Всюди були зняті і знищені портрети Тараса Шевченка, його бюст у Києві денікінці скинули.

Лише в Україні армія А. Денікіна здійснила найбільше з діючих тоді військових єврейських погромів – понад 400. Особливо страшні звірства чинили денікінці в Києві, Катеринославі, Єлисаветграді, де тисячі насамперед євреїв та й інших громадян, які намагалися євреїв захищати, було знищено, порубано. Було зґвалтовано тисячі жінок, підлітків. Сам А. Денікін сказав у розмові з єврейською делегацією у липні 1919 року: „Я не повинен вас переконувати ні в любові до євреїв, ні у ворожості до них, смішно підходити до цього питання з такої точки зору державної доцільности і людяности". Бачите, йому було смішно. Хоча А. Денікін виправдовувався, що йому доводиться командувати „потолоччю" („збродом"). Так він характеризував свій же білий рух.

Так про це писали й у більшовицькій, польській, махновській, західньоукраїнській пресі на початку 1920 року. Проти жорстокостей і безчинств армії А. Денікіна в Україні змушені були об'єднатися, здавалося б, абсолютно протилежні і непримиренні сили – Директорія, польська армія Пілсудського, більшовики, Українська галицька армія, сили Махно.

Всюди, де був і воював А. Денікін, він ганебно втікав. Так, він утік від корніловського бунту на Дон, втік, як диктатор-злочинець, з України. Втік, нарешті й з території Криму на Захід, як приватна особа, таємно, на одному з кораблів. Всюди, де б не правив А. Денікін, він запроваджував воєнну диктатуру, сіяв небачену жорстокість, смерть. Він люто ненавидів усі прагнення народів Росії до хоча б щонайменшого самовизначення чи автономії і був прихильником диктаторських методів управління та імперії.

Герої В. Путіна

Взагалі, якщо цитувати висловлювання В. Путіна і його прихиль-

(Закінчення на стор. 14)

Важке повернення до Криму

У травні минуло 65 років з дня насильницького переселення кримських татар з території Криму. У 1944 році тодішній „вождь" СРСР Йосиф Сталін підписав постанову про депортацію кримських татар, звинувачених в масовому дезертирстві з війська та співпраці з німецькими окупантами. Виселення почалося вранці 18 травня і було завершене надвечір 20 травня 1944 року. 193,865 осіб були вивезені до Узбекистану, Казахстану, Марійської Автономної республіки та на Урал. З Криму виселили також в 1941 році кримських німців, вірмен, а болгар і греків – разом з татарами. За півтора року за даними НКВД померли 20 відс. вигнанців (за інформацією кримськотатарських активістів — 46 відс. депортованих).

Повернення виселених до Криму почалося на початку 1990-их років. Тепер з 1.9 млн. мешканців Криму 260 тис. осіб складають кримські татари. Ще близько 150 тис. татар хочуть повернутися на батьківщину. Але в Криму вигнанців не чекають і не хочуть.

Голова Асоціяції кримськотатарських працівників освіти Сафуре Коджаметова назвала найтрагічнішим наслідком депортації – фактичну втрату рідної мови молодшими поколіннями і знищення системи освіти. Зараз в Криму з понад 650 шкіл діє лише 15 шкіл з кримськотатарською мовою викладання, але і в них викладання кримськотатарською мовою ведеться лише в початкових клясах. У радянські часи більшість мечетей та інших культових споруд мусульман були зруйновані, релігійні діячі – репресовані, а духовна література – знищена. Після повернення на батьківщину кримські татари зіштовхнулися з протидією російського православного духовенства. Уже понад 10 років триває боротьба за право збудувати у Симферополі Соборну мечеть, повернути відібрані культові споруди. Вигнанці змушені селитися у сільському степу півострова, де є безліч соціяльних та економічних проблем, а на Південному узбережжі Криму, де збереглися батьківські будинки, місцеве корумповане чиновництво провадить масовий тіньовий розпродаж дорогої прибережної землі, яку кримські татари вважали не тільки власністю своїх батьків, а й частиною культури свого народу.

Кримськотатарський народ досі не реабілітований. У Верховній Раді України лежать без руху законопроєкти про відновлення прав громадян, депортованих за національною ознакою, та про статус кримськотатарського народу в Україні. Федеральна служба безпеки Росії відмовляється розсекретити архівні матеріяли про постраждалих внаслідок депортації кримських татар.

18 травня у центрі Симферополя відбулося жалобне віче, учасники якого вимагали ухвалення закону про відновлення прав депортованих. З нагоди сумної річниці висловився Президент України Віктор Ющенко, який заявив: „Сьогодні Україна робить усе для відновлення історичної правди. Ми розсекретили архівні документи, що стосуються депортації кримських татар та репресій проти них у 1920-1930-их роках. Опинившись сам на сам з усім комплексом проблем, пов'язаних з поверненням кримських татар на Батьківщину, незалежна Україна без жодних вагань протягла їм руку допомоги. Ці зусилля продовжуватимуться й надалі".

Хотілося б вважати ці слова обіцянкою конкретної допомоги потерпілому народові.

ЧЕРВЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Друге народження УАПЦ

5-6 червня 1990 року у Києві розпочався перший після заборони собор Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) — незалежної Православної Церкви в Україні та в діяспорі, що відродилася під час національно-визвольних змагань 1917-1921 років. На Першому Всеукраїнському Православному Церковному Соборі в Києві 14-30 жовтня 1921 року було проголошено автокефалію, соборноправність і українізацію УАПЦ.

Повернення до Церкви рідної мови почалося ще в 1917 році, коли у Києві була створена Всеукраїнська Церковна Рада, яку очолив Архиєпископ Олексій Дородніцин. Він видав перший молитовник українською мовою. Рада ставила за мету створення УАПЦ, але цьому перешкодила більшовицька аґресія в Україні, а також те, що майже вся православна єрархія складалась з росіян, які зайняли антиукраїнську позицію.

Гетьман Павло Скоропадський всіляко сприяв створенню Української Автокефальної Церкви, проте наштовхнувся на спротив єпископів-росіян, які погоджувалися лише на обмежену автономію УАПЦ.

Після встановлення влади Директорії був прийнятий закон про верховне управління Української Православної Автокефальної Синодальної Церкви.

5 травня 1920 року УАПЦ проголосила про своє відновлення як незалежної Помісної Церкви. 14-30 жовтня 1921 року в Києві відбувся Перший Всеукраїнський Церковний Собор, що підтвердив автокефалію УАПЦ, проголошену Всеукраїнською Православною Церковною Радою 5 травня, і вписав її до канонів УАПЦ.

В ситуації, коли неможливо було провести канонічне поставлення єпископів, собор вирішив провести висвячення єпископів через рукоположення самих священиків. Таким чином було висвячено протоєрея Василя Липківського, який став Митрополитом УАПЦ. Все священство та активні вірні УАПЦ були заарештовані, заслані чи розстріляні протягом 1930-1937 років. УАПЦ була ліквідована.

Відновлення УАПЦ сталося в 1942 році, коли Україну окупувала Німеччина. Але після Другої світової війни більшовики знову заборонили УАПЦ. Єпископат і частина духівництва виїхали за кордон, де УАПЦ продовжувала діяти.

З падінням більшовицького режиму УАПЦ відновила своє леґальне існування в Україні. 5-6 червня 1990 року відбувся перший собор УАПЦ в Києві, де затверджено Статут УАПЦ й обрано її главу —Патріярха Мстислава. Парріярх намагався об'єднати Православні Церкви України, але безуспішно. З ініціятиви тодішнього Президента України Леоніда Кравчука частина єрархів УАПЦ приєдналася до новоствореної Української Православної Церкви Київського патріярхату. Після смерти Мстислава у 1993 році Помісний Собор обрав наступника – Патріярха УАПЦ Димитрія.

На Соборі УАПЦ 14-15 вересня 2000 року предстоятелем Церкви обраний Методій (Валерій Кудряков).

Поряд з УАПЦ соборноправною виникла УАПЦ канонічна, яку очолює з червня 2005 року Патріярх Мойсей (Кулик). Церква має єпархії в Україні, США, Мексиці, Греції, Італії, Бразилії, Колюмбії, зберігає Юліянський календар і відправляє Богослуження мовою країни, у якій міститься дана єпархія.

Л. Хм.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

ODUM Resort Center, Inc.
P. O. Box 151, Rockaway, NJ 07866

Шановні члени! 1 червня 2009 р.

Відповідно до резолюції, прийнятої на останніх загальних зборах ODUM Resort Center, Inc., корпорація розпочинає процес ліквідації. Відповідно, якщо у вас є які-небудь претензії, ви повинні подати письмову заяву, пояснивши вашу претензію протягом 30 днів.

Претензія повинна містити ім'я, адресу та телефон заявника; суму, дату і характер претензії. Всі претензії повинні бути надіслані поштою за вищевказаною адресою та отримані до 3 липня 2009 р.

З повагою,
Володимир Степовий
Секретар ODUM Resort Center, Inc.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Київ завжди був столицею України

У засобах масової інформації України часто можна зустріти вислів „Харків – перша столиця України". 4 квітня ц. р. Світлана Галаур писала з Харкова в „Урядовому кур'єрі": „У першій столиці України відкрився інформаційний центр...". Можна навести ще ряд таких прикладів. Авторам подібних тверджень варто нагадати історію.

Після захоплення більшовиками влади в Петрограді, Центральна Рада своїм IV Універсалом проголосила незалежну Українську народну Республіку (УНР). Ця назва стала страшенно неприйнятною для більшовиків. Наприклад, коли перший секретар Центрального комітету Комуністичної партії України Петро Шелест написав книгу, на обкладинці якої стояли у три рядки слова: „Україно наша Радянська", то перші літери назви (УНР) страшенно обурили керівництво в Москві. П. Шелеста звинуватили в українському націоналізмі і усунули від влади.

В 1918 році державних кордонів між Україною і Росією не існувало, тому домовились провести переговори з метою визначення цих кордонів. Українська делеґація на переговорах запропонувала встановити державний кордон на основі перепису населення. Населені пункти, де українці складали більшість, повинні відійти до УНР. Це означало, що частини Воронезької і Курської губерній, терени Війська Донського Кубанської области повинні належати УНР.

Російська делеґація обурилася і покинула переговори, бо не бажала віддавати Україні значні території. Минуло кілька тижнів, і більшовицькі війська окупували частину України і найближче до Москви велике українське місто Харків, який більшовики проголосили столицею Української Соціялістичної Радянської Республіки.

Відтоді і донині українські журналісти не перестають стверджувати, що Харків – перша столиця України. А хіба у 1917-1920 роках Київ не був столицею України? Як треба зневажати Україну, її історію, щоб на всю Україну проголошувати таку неправду?

І ще одне. 2 січня на першому каналі Українського телебачення показували фільм „Мерехтливі оздоби ялинкової ночі", у якому стверджувалося, що день святкування Нового року в Україні змінився після декрету Ради народних комісарів Російської Федерації, підписаного Леніним. Йшлося про перехід з 14 лютого 1918 року на Григоріянський календар. Яке відношення мав цей декрет до Української Народної Республіки? Жодного!

УНР була незалежною державою, і Мала Рада, яка виконувала обов'язки Ради міністрів, мала право видавати закони. І саме Мала Рада ухвалила „Завести в Українській Народній Республіці нове (григоріянське) числення часу з 16 лютого 1918 року – 16 число лютого рахувати першим числом місяця березоля (марта). Всякого роду зобов'язання, котрі застав закон, продовжуються з 1 березня на 13-ий день". Зрозуміло, що декрет, підписаний у Москві Леніним, не мав ніякого відношення до незалежної України.

Гарій Макаренко,
Житомир

Повчитись можна і від молодшого

Певно, кожний чув пораду – „Повчися у старшого". В Европі існують „старші" і „молодші" чи „менші" держави. В числі останніх – Чехія, Словаччина, Словенія та інші республіки колишньої Юґославії, які менші від України не тільки за територіями, але й за кількістю населення. Відмінні вони від України тим, що провадять одну національну політику, яка зміцнює національну свідомість, плекає гордість за своє, починаючи від державної мови.

Україна межує зі Словацькою Республікою, яка нараховує трохи понад 5 млн. осіб населення (словаки, угорці, роми, русини-українці, німці, поляки, з-поміж яких словаки становлять майже 77 відс.).

У 1993 році Словаччина вийшла зі складу Чехо-Словаччини. Від березня 2004 року вона стала членом НАТО, а з травня того ж року – членом Европейського союзу. Звичайно, що все це не проходило спокійно – відбувалася боротьба між політичними партіями, але інтереси країни переважали і на вільних виборах.

Сьогодні Словаччина належить до тих европейських країн, які мають задовільний рівень життя, верховенство права і вільний вибір голосувати за ту чи іншу політичну партію.

В порівнянні до 1943 року її населення подвоїлося, незважаючи на те, що відсотково кількість словаків не змінилася. Проте доля русинів-українців за останні 65 років зазнала катастрофічних втрат. Якщо 1936 році тут було 237 греко-католицьких шкіл, то зараз лише одну школу можна вважати українською. Не краще справа і з національною свідомістю – сьогодні русинів-українців ледве можна нарахувати 30 тис. осіб. У цьому можна звинувачувати й тих русинів-українців, які були на керівних посадах держави і заявляли, що не важливо, якою мовою вчаться діти, але щоб зміст навчання був соціялістичний.

Спочатку словацькі урядові чинники підтримали ідею політичного русинства, деяких закордонних псевдопатріотів, а потім переіменували Греко-Католицьку та Православну Церкви на словацькі – за старим зразком.

У Словаччині запроваджена одна державна словацька мова, і її послідовно застосовують всюди. Деякі українські політики люблять їздити у Високі Татри відпочивати, але, на жаль, не звертають уваги на те, що вже давно міжнародною мовою в готелях стала англійська, що при кожній нагоді тут підкреслюють свою европейську приналежність.

Коли б українські політики керувалися інтересами власної держави, тобто власного народу, то вони б, насамперед, говорили однією мовою. У Словаччині попередній уряд мав коаліцію з партією словацьких угорців, але ті вживали державну словацьку мову. Коли ж приглянутись до українського уряду, то можна з сумом констатувати, що за 18 років незалежности ще дехто не позбувся імперського ярма. Угорці Словаччини спромоглися вивчити словацьку мову, а зрусифіковані українці не здатні вивчити мову своїх батьків чи дідів.

Словаччина може послужити прикладом того, як турбуватись про соціяльний захист населення, як впроваджувати свою Церкву в державі, як користатися державною мовою, як боротись з аґентами спецслужб, як плекати гордість за своє не тому, що воно велике, що розумне, що світле, що добре, але просто тому, що воно твоє – як члена тієї держави, в якій ти живеш!

Отже, повчитись не тільки можна, але й потрібно у меншого і молодшого, коли воно на користь усієї країни!

Йосиф Сірка,
Торонто, Канада

Пропоную компромісне вирішення проблеми

Кілька тижнів тому в „Свободі" була замітка про „реґіоналів" з південно-східних областей України, а докладніше – з Донбасу, які виступають за „українсько-російську дружбу".

Рівночасно звідти ж надходять вістки про впливових місцевих урядовців, які відмовляються назвати університети чи вулиці іменами Василя Стуса та інших дисидентів колишнього СРСР, наполягаючи на збереженні прорадянського назовництва в місцевій топоніміці. Тому назви Дніпропетровська, Дніпродзержинська та інших населених пунктів мусять далі рясніти іменами українофобних осіб і подій.

Я пропоную змінити підхід до цієї проблеми. Імена Симона Петлюри, Степана Бандери, Євгена Коновальця чи Андрія Мельника занадто одіозні для впливових людей на згаданих теренах.

З подібною одіозністю сприймаються там (незаслужено, зрозуміла річ) імена антирадянських дисидентів та інших українських політичних діячів.

Тривалі дискусії над таким станом речей цієї ідеології не усунуть, пам'ятників Катерині II чи Володимирові Ленінові до смітника не зметуть.

Пропоную в цій справі тактичний тимчасовий маневр. Варто віднайти в історії імена росіян, які з виразною приязню ставилися до українства, української мови, окремих українських осіб.

Почнемо від Карла Брюлова, президента Петербурзької академії художеств, який очолив групу з трьох інтелектуалістів часів Тараса Шевченка, щоб викупити талановитого українця з кріпацької неволі.

Ця група складалася з поета Василя Жуковського, мистців Івана Сошенка і К. Брюлова. Щоправда, І. Сошенко серед них був українського походження.

Т. Шевченко і весь його життєвий шлях вказують на багатьох людей російського походження, які заслужили, щоб сучасна Україна згадала про них у назвах вулиць, майданів, проспектів, парків чи населених пунктів, як також встановила там таблиці з словами вдячности.

Коли ж Т. Шевченка нарешті звільнили з війська, багато впливових росіян відчинили перед ним двері, влаштовували йому гучні і сердечні прийняття, виявляли до нього, як також до українства взагалі, сердечність і дружбу.

Наразі змін в українсько-російських взаєминах не досягнуть ні Володимир Путін, ні Віктор Чорномирдін, ні Юрій Лужков, ні Юлія Тимошенко, вже не згадуючи різних жириновських і януковичів. Треба іншого підходу.

Треба добрим словом і ділом відзначати людей, які в сфері українсько-російських взаємин виявили розум і сердечність та дотепер вдячної згадки не дістали.

Д-р Василь Рождественський,
Вудгевен, Мишиґен

Створимо фільм про Дивізію

Сьогодні, щоб зробити Україну українською, маємо перемогти у інформаційній війні. Нашу свідомість необхідно звільнити від чужих ідеологічних кайданів, засіяти зерна національної гідности, ретельно і постійно їх підживлювати.

Оскільки телевізор став головним носієм інформації, то саме він має відкрити очі українцям на свою історію. Уже з'явилися фільми „Нескорений", „Атентат", „Спогад про УПА", „Собор на крові" та ще декілька. Але це лише промінчик у суцільній темряві. Досі немає кінорозповіді про Клима Савура та його бойових побратимів.

Щодо кінолітопису про Дивізію „Галичина", то окрім 40-хвилинного фільму Тараса Хімича „В рамках долі" взагалі немає нічого. Тому, як кінорежисер, я вважаю за необхідне вже цього року створити повнометражний документальний фільм про дивізійників, аби розкрити історичну правду про їх геройський чин.

Прозаїчне питання – де взяти гроші? Надія тільки на тих, кому болить наша історія. Саме до таких і звертаюся. За кілька років знімати вже буде нікого. Тому закликаю читачів „Свободи" до співпраці щодо здійснення кінопроєкту „Перша Дивізія УНА".

Запевняю, документальна база багата. Студія „Заграва", яку я очолюю, готова до співпраці і чекає на відгуки та пропозиції українських інституцій та співвітчизників. Наша адреса: 7060 E. Perkview Dr., Parma, OH 44134. Електронна пошта: kozakpetro@yahoo.com

Петро Ващик,
режисер студії „Заграва"
Парма, Огайо

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Сергій Кот – київський гість УНСоюзу

Під час зустрічі в Головній канцелярії Українського Народного Союзу (зліва): Михайло Герець, Сергій Кот, Стефан Качарай. Фото: Л. Хм.

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – 22 травня гостем Головної канцелярії УНСоюзу був гість керівник Центру досліджень проблем повернення та реституції культурних цінностей Сергій Кот з Києва, якого супроводжував заступник голови Братства св. Андрія Первозваного Михайло Герець. Президент УНСоюзу Стефан Качарай прийняв гостей і мав бесіду з С. Котом, тези якої записав редактор Левко Хмельковський.

Як історик-науковець С. Кот розпочав дослідження проблем повернення в Україну її культурних цінностей відразу після проголошення незалежності. З часом вони набрали великого маштабу і стали провідним завданням очолюваного ним центру.

Особливо багато пам'яток української культури перебуває в Російській Федерації, де вони опинилися у висліді пляномірного і систематичного позбавлення союзних республік, зокрема України, їхніх національних скарбів, а також як наслідок Другої світової війни.

Яскравим прикладом може служити історія 26 мозаїк і фресок XII ст. з Михайлівського Золотоверхого собору, повернення яких з Москви, Санкт-Петербургу і Новгороду вже 10 років домагається Україна. Російські фахівці досі категорично заперечували наявність цих пам'яток, але внаслідок великого обсягу досліджень, які провели в архівах С. Кот і мистецтвознавець Юрій Коренюк, були змушені погодитися на переговори про повернення цих скарбів. До Києва вже повернуто з Ермітажу в Санкт-Петербурзі 11 фресок, щодо повернення решти певности ще немає.

Після Другої світової війни в Росії опинилося багато українських скарбів, вивезених німецькою окупаційною владою до Німеччини і після її поразки переданих СРСР. Усе передане опинилося в Росії. Війна мала для України катастрофічні наслідки – її грабувала німецька влада, грабували приватно окупаційні війська. Після війни, за даними американського уряду, в СРСР було повернуто 517 тис. предметів культури, третина з яких належить Україні. Росія, як наступниця СРСР, має обов'язок повернути Україні та іншим колишнім республікам їхню власність. Але Москва у кожному випадку шукає можливости уникнути дії, вдається до вигадок.

Пошук доказів вимагає значних зусиль, а держава поїздки експертів, їхню працю в архівах не оплачує. Добре, що після опублікування у „Свободі" звернення до закордонних українців фінансову допомогу у цій справі надало Братство св. Андрія Первозваного.

Триває пошук культурних цінностей України також в інших країнах. Кожного разу переговори про їх повернення вимагають прискіпливого експертного обґрунтування. На жаль, держава ще недостатньо дбає про вирішення цих проблем. Досі не складено переліку втрачених цінностей, хоча розпочато цю працю ще у 1944 році. Такі каталоги має більшість держав. Зокрема у США є чимало документів, які підтверджують українське походження цінностей, що перебувають в Росії.

Вивчення цієї проблеми триває, і за активної підтримки закордонного українства, дипломатичних представництв України її можна буде розв'язати.

Загальні збори Округи відділів УНСоюзу в Ню-Йорку

НЮ-ЙОРК. – 3 квітня у приміщенні Українського Конґресового Комітету Америки відбулися загальні збори Окружного комітету відділів УНСоюзу в Ню-Йорку. На збори прибули, крім представників відділів, Президент УНСоюзу Стефан Качарай та Головний секретар Христя Козак.

Голова Окружного комітету Мая Лев відкрила збори і привітала учасників.

Після коротких звітів голови і членів управи відбулася розмова про стан УНСоюзу, його видань та різні роди забезпечень. С. Качарай та Х. Козак подали докладні інформації і пояснення, ілюструючи їх численними друкованими матеріялами.

Збори вирішили відновити вкладку Відділів до Окружного комітету в сумі 10 дол. річно, а також висвітлити фільм „Helm of Destiny" („За стерном долі") у домівці Товариства „Самопоміч" у Ню-Йорку.

Вибрано управу Окружного комітету в складі: голова – М. Лев, заступник – Надя Савчук, скарбник – Олександер Редько, пресова референтка – Оксана Лопатинська. Також вибрано Контрольну комісію: голова – Юрій Солтис, члени – О. Лопатинська і Мотря Мілянич.

М. Лев подякувала всім за присутність і закрила збори.

Оксана Лопатинська

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Д-ра Ореста Поповича переобрано головою НТШ-А

Учасники зборів (зліва): – перший ряд Дарія Дика, Григорій Грабович, Орест Попович, Руслана Россі, Роман Андрушків, Христина Карпевич, Марта Богачевська-Хомяк; другий й ряд – Андрій Шуль, Сергій Левков, Володимир Петришин, Анна Процик, Тетяна Кейс, Світляна Андрушків, Тарас Гунчак; третій ряд – Володимир Василакій, Олександер Мотиль, Василь Махно, Леонід Рудницький, Роман Процик, Адріян Долинський, Василь Лопух.

НЮ-ЙОРК. – 16 травня в будинку Наукового Товариства ім. Шевченка відбулися 19-ті загальні збори НТШ Америки. Перед початком зборів працювали наукові секції (Філологічна, Математично-фізично-технічна, Історично-філософічна та Суспільних наук), на яких їхні члени продискутували діяльність секцій за останні три роки та пляни на майбутнє, обговорили звіти про роботу окремих членів секцій, обрали нових членів секцій. На засіданні доповідь „Високопродуктивні обчислення в сучасній науці і техніці“ виголосив д-р Роман Самуляк.

Загальні збори відкрив голова НТШ-А д-р Орест Попович, який звернувся з привітаннями до почесних гостей: Президента Світової Ради НТШ д-ра Леоніда Рудницького, репрезентанта дипломатичного корпусу – довголітнього Представника України в ООН Посла Валерія Кучинського, нині члена-кореспондента НТШ-А і професора політологічних наук у Колюмбійському університеті в Ню-Йорку.

Хвилиною мовчання було пошановано пам’ять 24 членів Товариства, що відійшли у засвіти за останніх три роки.

Відтак д-р О. Попович зачитав імена 65 новообраних членів НТШ-А, яких прийняли за останні три роки .

На пропозицію д-ра Ярослава Заліпського, д-р Л. Рудницький був обраний головою зборів, а його заступниками – д-р Роман Андрушків, д-р Тарас Гунчак, протоколярним секретарем – Христина Карпевич.

Голова зборів д-р Л. Рудницький зачитав привітання від НТШ в Україні, з яким до зборів звернувся голова НТШ в Україні д-р Олег Купчинський.

Д-р О. Попович виголосив звіт голови та Управи за звітний період від 2006 до 2009 року. Три роки тому Управа отримала переконливий мандат довіри, і цей мандат було належно підтверджено працею членів Управи. Одним з найважливіших досягнень за звітній період уступаючої Управи є полагодження справи щодо передання матеріялів, напрацьованих редакцією Енциклопедії Української Діяспори (ЕУД), до канцелярії НТШ-А та видання першого Американського тому ЕУД із запланованих трьох. Книжка друга готується до друку, на черзі – книжка третя.

Голова НТШ-А підкреслив, що за цей час адміністрація НТШ-А видала шість тематичних бюлетнів, англомовний збірник „Shevchenko Scientific Society, Inc. Activities and Press Report 2000-2008” (640 сторінок) про діяльність НТШ-А, за редакцією д-ра О. Поповича, в якому поміщено 142 статті та репортажі про різноманітну діяльність НТШ-А, що друкувалися у пресі та Інтернеті.

У своєму звіті голова зокрема зупинився на результатах співпраці з україністами Північної Америки та науковими інституціями в Україні, назвав нові найважливіші наукові видання НТШ-А, згадав про діяльність НТШ-А для запровадженя української мови в програмному забезпеченні „Microsoft“ для комп’ютерів в Україні.

НТШ-А продовжувало надавати видавничі ґранти на видання „Записок НТШ“, видавничу діяльність НТШ в Україні (Львів, Донецьк), співпрацювало з різними видавництвами та авторами в Америці, Европі та Україні. Один з найважливіших ґрантів НТШ-А був наданий для переведення на цифровий запис архівів тижневиків „Свобода“ і „The Ukrainian Weekly“.

Програма стипендійних ґрантів за нової Управи поширилась до двох щорічних постдокторських стипендій для літературознавців та істориків, іменними стипендіями НТШ-А підтримано докторантів та маґістрантів, котрі студіюють в США. Для науковців в Україні, Европі та Америці виділялися різноманітні стипендії для участи у наукових конференціях. Науковці, члени НТШ-А, брали участь в американських конференціях про Голодомор, публічних виступах на різноманітні теми, котрі щосуботи влаштовуються в домі НТШ-А у Ню-Йорку.

Відбулося обговорення звітів голови та управи НТШ-А. Одне з питань, порушених під час дискусій, стосувалося необхідности належного та своєчасного підготування до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка, на що звернула увагу Марта Тарнавська.

Після дискусій зі звітом виступила д-р Лариса Залеська-Онишкевич, голова Контрольної комісії. Контрольна комісія уділила абсолютеорію уступаючій Управі.

Для вибору нової Управи голова Номінаційної комісії д-р Роман Воронка представив список кандидатів на чолі з д-ром О. Поповичем. За склад нової Управи Збори проголосували одноголосно – 83 голоси.

До Президії Управи увійшли: д-р О. Попович – голова, д-р Р. Андрушків – перший заступник, д-р Григорій Грабович – заступник голови та науковий секретар, д-р Дарія Дика – заступник голови, Руслана Россі – заступник голови, скарбник, Х. Карпевич, д-р Сергій Левков – протоколярні секретарі. Головами комісій стали: Видавничої – проф. Василь Махно, Стипендійної – д-р Олександер Мотиль, Преси – проф. Василь Лопух, Правничої – д-р Андрій Шуль, Статутової – д-р Адріян Долинський, Осередків – д-р Галина Гринь, Членства – д-р Володимир Петришин, Зв’язків з науковими установами – д-р Мирослава Знаєнко, Комп’ютерної – д-р Володимир Василакій, Представником у Світовій Раді НТШ – д-р Анна Процик. Керівники секцій: Математичної – д-р Р. Андрушків, Історично-філософічної – д-р Т. Гунчак, Суспільних наук – проф. Марта Трофименко, Філологічної – д-р Л. Залеська-Онишкевич, Мистецтвознавчо-музичної – Тит Геврик, Медико-біологічної – д-р Олександра Кушнір.

Головою Контрольної комісії обрано д-р Марту Богачевську-Хом’як, вільними членами Управи – д-ра Альберта Кіпу, д-ра Сергія Левкова, проф. Аскольда Мельничука, д-ра Романа Процика, проф. Юрія Шевчука.

Пресова група НТШ-А

З'їзд Спілки...

(Закінчення зі стор. 3)

їнського каналу „Radio Canada International"; інтернет-видання „Майдан", інтернетного веб-сайту „InfoUkes"; незалежні журналісти – загалом 20 осіб.

Організатори з'їзду – Юрій Клюфас з телемережі „Контакт", Канада, та Олександер Харченко з „Radio Canada International". Серед почесних гостей – президент Першого Національного телеканалу України Василь Ілащук та віце-президент Андрій Чернюк з Києва, які доповідали про надзвичайно тяжкий шлях українізації українських електронічних хвиль в Україні.

Головне питання, винесене на обговорення з'їзду, – обов'язки Спілки журналістів перед громадою, питання четвертої хвилі, проблеми вживання української мови, створення належного образу України у світі, електронні засоби інформації, журналістська етика, різні організаційні питання.

Головним спонсором з'їзду була Кредитова спілка „Самопоміч" у Ню-Йорку. Авіокомпанія „Аеросвіт" спонзорувала приліт обох почесних гостей з України. Кредитова спілка „Самопоміч" у Чикаґо спонзорувала електронний відео-зв'язок з журналістами Чикаґо, Українська кредитова спілка в Торонто спонзорувала переїзд та перебування на Союзівці журналістів з Торонто. Український Народний Союз був спонзором оголошень про з'їзд у „Свободі" та „The Ukrainian Weekly".

„Ми зібралися на з'їзд на цьому клаптику української землі на Союзівці, щоб визначити завдання та форми подальшої діяльности. Чи хочемо надалі діяти як єдина спілка, чи є бажання незалежно працювати у Канаді та США? Чи можемо – і яким чином – заохочувати діяспору до дальшої громадської розбудови? Чи ми можемо – і яким чином – впливати на образ України в цей час, коли її постійно очорнюють засоби інформації Росії?" – наголосив, відкриваючи з'їзд, Юрій Клюфас. Обговорення цих питань тривало два дні.

На засіданні, присвяченому організаційним питанням, присутні журналісти затвердили назву організації: Спілка українських журналістів Північної Америки; в англійській мові – Ukrainian Journalists of North America. Визначили, що загальні збори Спілки мають відбуватися раз на рік і, крім того, не рідше, ніж один раз на два місяці, повинні відбуватися інтернет-конференції.

Головою Спілки з'їзд обрав Ю. Клюфаса; членами Виконавчого комітету – Рому Гадзевич, Мирославу Роздольську, Марійка Климчак – з США; Оксану Башук-Гепбурн, Володимира Кіша, Ольгу Вовниш з Канади.

З'їзд прийняв рішення офіційно звернутися до Президента України Віктора Ющенка у справі створення Національного інформаційного центру; до Президента США Барака Обами – з проханням відвідати Україну під час запланованої подорожі до Росії. Присутні також висловили свою думку у справі Івана Дем'янюка, яку вважають повторним судом за одним і тим самим звинуваченням; та до прем'єр-міністра Канади Стівена Гарпера щодо закриття українського відділу при Міжнародному Радіо Канади.

Йосиф Сірка, Канада
Фото: Леся Куропась

Мирослава Роздольська, США
Фото: Леся Куропась

Юрій Клюфас, Канада
Фото: Дарія Кіш

З конкретики, обговореної на з'їзді

На засіданні, присвяченому ролі засобів інформації в діяспорі, чималу увагу було приділено новим іміґрантам. М. Роздольська (Стемфорд, Конектикат), голова організації „Четверта хвиля української іміґрації" та головний редактор газети „Сівач" Стемфордської єпархії Української Католицької Церкви, окреслила досягнення та проблеми імігрантів, котрі прибули у США, Канаду та інші країни після проголошення незалежности України. „Кожна хвиля іміґрантів створювала свою організаційну структуру відповідно до ситуації, і водночас співпрацювала з уже існуючими організаціями; остання хвиля чинить так само", – наголосила доповідачка.

Головна мета „четвертої хвилі" – взаємодопомога іміґрантів у професійній реалізації з найбільшою користю для самих себе, для країни проживання та України; захист прав іміґрантів, подолання неґативних стереотипів. М. Роздольська запропонувала, щоб у Верховній Раді України був представник від української діяспори (як, наприклад, в Італії). М. Роздольська виступила ініціятором і зараз займається підготуванням Форуму українських підприємців, який заплянованo провести 25-26 вересня у Ню-Йорку.

Окреме засідання було присвячене обговоренню обов'язків журналіста перед громадою. Головними доповідачами цієї теми були ветеран-активіст української громади і кореспондент „The Ukrainian Weekly" д-р Мирон Куропась та колишній багаторічний президент Українського Конґресового Комітету Америки і Світового Конґресу Українців Аскольд Лозинський.

Д-р М. Куропась говорив про важливу ролю, яку українська преса відіграла у формуванні громадської думки в XX ст. у США.

А. Лозинський підкреслив: „Преса – це четверта влада, проте в українській діяспорі, яка довший час репрезентувала бездержавну націю, преса була всіма гілками влади". Ідейною основою праці українських журналістів є ідеологія національного визволення, творення і розвитку української нації; водночас, ідеологією української нації завжди була свобода, – підкреслив А. Лозинський.

Етиці журналіста було присвячене окреме засідання, хоча моральні проблеми різною мірою порушувалися й на інших засіданнях. Цією сесією спільно провадили Рома Гадзевич – головний редактор „Свободи" та „The Ukrainian Weekly" і Володимир Кіш – директор „Нового Шляху".

На засіданні з проблем української мови, яким провадив Стефан Ґеник-Березовський, промовці констатували, що відсутність єдиних правил сучасного правопису та слововживання призводить до різнобою між „старою" та сучасною нормами літературної мови.

Це ставить журналістів перед нерозв'язними проблемами, адже журналісти (і читачі) старої ґенерації не вважають сучасну мову правильною, бо вона надто зрусифікована; а для молодших сучасна мова є звичною нормою. Життя доводить, що механічно повернутися до варіянтів мови майже 100-літньої давности недоцільно, та й неможливо, адже життя пішло далеко вперед.

Поки виробиться всеохоплюючий словник сучасної мови, „було б доречно випустити якісь методичні посібники щодо слововживання та правопису", – висловила побажання Інна Кручек з тижневика „Міст".

Жвавою дискусією було позначене засідання, присвячене відображенню образу України у новинах та коментарях. І. Кручек прочитала допис Оксани Соколик, переданий радіопрограмою „Пісня України" в Торонто, – про те, як виглядає Україна з повідомлень української преси, а Надія Банчик – з статтей та повідомлень найпоширеніших газет США (англомовних) та Росії.

Левову частку інформації щодо України англомовні видання беруть з російських джерел. Україна не має репрезентативного інформаційного органу, який би пропонував світовим засобам масової інформації власний інформаційний продукт. Присутні зійшлися на необхідності такого органу і розробили звернення до Президента України, щоб він забезпечив державну підтримку створення Національного інформцентру. Ідею створення такого центру підтримав і гість з України В. Ілащук.

Окреме засідання було присвячене інтернет-ресурсам. Шляхом інтернет-конференції Славко Кокодиняк з Канади представив свій інтернет-сайт „InfoUkes" (створений у 1997 році), – найбільший ресурс з відомостей щодо української нації та діяспори. Цей сайт відіграв важливу інформаційну та організуючу ролю під час Помаранчевої революції. „Відтоді російська служба безпеки створила спеціяльний підрозділ для боротьби з „кольоровими революціями" та з ведення кібервійни, – зазначив С. Кокодиняк.

Було також представлено інтернет-бюлетень „e-poshta" Мирослави Олексюк – зведення новин, аналітичних статей, оголошень і т.п. щодо України та українців, яке розсилається, переважно раз на тиждень, за заздалегідь складеним списком (безкоштовно; до списку може приєднатися кожен бажаючий, подавши свою електронну адресу).

Присутні наголосили на тому, що журналісти повинні опановувати найсучасніші засоби інтернету, засновувати з цією метою курси та інтернет-навчання.

Надія Банчик,
Сан-Хосе, Каліфорнія

Д-р Аскольд Лозинський (зліва) і д-р Мирон Куропась.
Фото: Леся Куропась

Василь Ілящук (зліва) і Стефан Ґеник-Березовський.
Фото: Дарія Кіш

Підписано угоду між КІУС і Києво-Могилянською академією

ЕДМОНТОН, Канада. – 4 травня в приміщенні Канадського інституту українських студій (КІУС) Альбертського університету підписано угоду про наукове співробітництво між КІУС і Національним університетом „Києво-Могилянська академія". Угоду підписали директор КІУС д-р Зенон Когут та президент академії д-р Сергій Квіт, який перебував у Канаді на запрошення Канадсько-української фундації (президент Богдан Онищук).

Угода передбачає наукову співпрацю у дослідженні історії, культури та української літератури; вивчення окремих літературних та історико-соціяльних аспектів сучасної України; проведення семінарів для студентів, аспірантів і докторантів; обмін книгами, журналами та іншою літературою й інформацією. Перший вагомий проєкт передбачає видання корпусу текстів під назвою „Антологія української проповіді XVII ст.", що включатиме твори відомих проповідників і діячів церкви Інокентія Ґізеля, Варлаама Ясинського, Стефана Яворського.

Д-р С. Квіт мав нагоду зустрітися з керівниками й працівниками КІУС, інших відділів Альбертського університету та ознайомитися з їхньою працею. Д-р Ірина Сивенька ознайомила гостя з діяльністю українських програм у відділі сучасних мов і культурологічних студій.

Д-р С. Квіт відвідав школу підприємництва, де директор її програм Джон Дойл ознайомив його з програмами школи.

На прийнятті у факультетському клюбі С. Квіта вітала д-р Бріта Барон – віце-провост і заступник віце-президента з питань міжнародних зв'язків та директор закордонної освітньої програми. На запрошення директора Українського центру засобів і розвитку Романа Петришина він також мав зустрічі у коледжі ім. Ґранта МакЮена.

Д-р С. Квіт двічі виступив перед українською громадою Едмонтону і розповів про історію та діяльність академії. Він також відвідав Торонто, Отаву, Гамільтон, Вініпеґ і Калґарі, де зустрівся з представниками канадських університетів, ділових кіл, українських організацій та широкої громадськости й обговорив питання підтримки діяльности академії.

Прес-служба КІУС

Д-р Сергій Квіт (ліворуч) і д-р Зенон Когут підписують угоду про співпрацю між НаУКМА і КІУС.

До генези...

(Закінчення зі стор. 5)

З української сторони в урочистостях взяла участь велика кількість галицької еліти. У своєму виступі проф. В. Кубійович заявив, що для українців Галичини це справді історичний день, тому що вони матимуть змогу боротися проти більшовизму – найбільшого ворога українського народу. Інші промовці підтверджували цю думку.

Долаючи значну опозицію, Військова Управа досить успішно вела справу вербування молодих українців до складу дивізії, так що вже 18 липня перший ешелон новобранців, після врочистої паради у Львові, вирушив на рекрутський вишкіл. Отже, дивізія стала дійсністю.

Сьогодні, з певної історичної віддалі і базуючись на неспростовних документах, можна стверджувати, що Дивізія „Галичина" народилась 1943 року, в умовах гострого протистояння між національною надією і тодішньою суворою дійсністю, настрої які породжували у суспільстві ентузіязм, опозицію та полеміку, відлуння якої долинуло до сьогоднішніх днів. Після війни до тих суперечливих елементів були спроби додати ще й елемент звинувачення у „злочинах".

Одначе, як писала газета „Торонто Стар" 17 серпня 1980 року, з часу „відколи українська дивізія була включена до складу німецьких збройних сил 1943 року, немає документальних даних про її причетність до жорстокостей або інших воєнних злочинів. Її членів в індивідуальному порядку ретельно перевіряли Організація Об'єднаних Націй, британська та канадська влади перед допуском до Канади".

Це ствердження канадського часопису повною мірою узгоджується з висновками моїх архівних досліджень, присвячених історії Дивізії „Галичина".

Четем, Ню-Джерзі

Дерев'яні церкви України чекають на порятунок

Олена Крушинська – киянка, випускниця, а тепер і науковий співробітник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, багато мандрує Україною і світом, є автором путівників „Сорок чотири дерев'яні храми Львівщини" (2007 рік) та „Два береги Збруча" (2008 рік, у співавторстві з Дмитром Малаковим та Юрієм Козорізом), понад 50 статтей, присвячених подорожам і пам'яткам, а також веб-фотоґалерії неофіційного Львова „Львівські ремінісценції". З 2005 року О. Крушинська працює над проєктом „Дерев'яні храми України" (www.derev.org.ua).

Подорожувати пам'ятками архітектури Олена Крушинська почала ще змалку, разом з батьками. А плянувати власні маршрути – на молодших курсах університету. За 10 років, що минули відтоді, подорожі Україною перетворилися на пристрасть, яка її повністю поглинула і стала другою професією.

Особливо привабила дерев'яна архітектура. Природа деревини диктує конструктивні засоби, прості аж до геніяльности. Цвяхи чи інші чужорідні кріплення для традиційної дерев'яної церкви непотрібні – її елементи з'єднуються за рахунок щільного припасування пазів до виступів. Така споруда позбавлена жорсткости і тому надзвичайно стійка до деформацій, а крім того, вона здатна до оновлення і розвитку, наче жива істота.

Майстри час від часу міняли зогнилі бруси, перебирали верхи, міняли ґонт – і храм знову ставав як новенький. А яку ще споруду, крім дерев'яної, можна елементарно розібрати на деталі, перевезти на інше місце і там знову зібрати? Це була звичайна практика, яку тепер використовують, коли переносять церкви до музеїв просто неба.

З одного і того ж матеріялу, в рамках канонічної плянувальної схеми (тризрубної або хрещатої церкви), на території України виникло шалене розмаїття дерев'яних храмів – від закарпатської дерев'яної готики, галицьких середньовічних храмів до струнких церков Наддніпрянщини.

Ідея проєкту „Дерев'яні храми України" виникла у 2005 році. Дослідниця бачила, що в людей зростала цікавість до внутрішнього туризму, до пам'яток української архітектури, стало більше з'являтися публікацій в пресі, телепрограм.

Але дерев'яні церкви не турбували нікого, крім вузького кола фахівців. Тоді й виникла ідея проєкту, мета якого – пошук і популяризація інформації про пам'ятки дерев'яної архітектури, привернення уваги суспільства до проблем їх охорони і збереження. Того ж року О. Крушинська розробила проєкт, подала на конкурс і виборола на його здійснення один із ґрантів Президента України для обдарованої молоді на 2006 рік.

Спершу О. Крушинська розгорнула експедиційну працю – фотофіксацію пам'яток, збір інформації. Фотографії складають електронний фотоархів, який постійно поповнюється. Тепер у ньому понад 15 тис. цифрових фото з понад 600 населених пунктів різних областей України – від Закарпаття до Луганщини.

Інтернет-сторінку О. Крушинська створила на початку 2006 року і відтоді не припиняла її розбудовувати й розвивати. Загальна кількість матеріялів у ній перевищує 5,500. Основний масив – це індивідуальні сторінки окремих церков. Крім того, представлені фотоґалерії і ґалерії авторських малюнків, статті, фотозагадки, тематичні розділи.

Тема дерев'яної архітектури стала набагато популярнішою. Почали виходити книжки на цю тему. Був потрібен діялог з однодумцями. Для цього у вересні 2008 року О. Крушинська започаткувала інтернет-спільноту, що діє за принципом форуму. В ній вже зареєструвалися близько 70 учасників.

Збереження дерев'яних храмів насправді – гостра проблема. Ситуація з ними, без перебільшення, катастрофічна. Україна втрачає пам'ятки дерев'яної архітектури страшними темпами. Причому відсоток випадкових втрат мізерний. Всі знають з новин, скільки згоріло церков за останні роки – і не лише через недбалість і недотримання пожежної безпеки (хоча і це – злочин). Порушено кілька кримінальних справ про навмисні підпали – замітають сліди після розкрадання церковного майна, або „звільняють" місце під новий мурований храм.

Останніми роками сотні дерев'яних храмів, в тому числі пам'яток національного значення, стали жертвами „добрих намірів" церковних громад: старовинні храми обшивають від фундаменту і до маківок сяючою бляхою, пластиковою „вагонкою" різних кольорів, перекривають „єврошифером" або взагалі обмуровують цементом, а потім вибирають зсередини дерев'яні стіни.

Хвиля цих „оновлень" загрозливо набирає швидкости. Не можна бляхою врятувати церкву – кожен реставратор скаже, що під нею дерево пріє і дуже швидко зогниває.

Мало б бути, як у сусідніх країнах, де про пам'ятки дерев'яної архітектури дбає держава, всі вони доглянуті.

Що слід зробити? По-перше, практично всі дерев'яні церкви в Україні – діючі. Варто вести переговори з вищим духовенством всіх конфесій, щоб вони централізовано давали рекомендації настоятелям і церковним громадам щодо поводження з дерев'яними храмами, проводили роз'яснювальну роботу. В Українській Греко-Католицькій Церкві вже діє така комісія.

Жодна громада не хоче зашкодити своїй церкві, люди зазвичай хочуть її привести до ладу і готові зібрати на це фонди. Потрібно витратити ці фонди не на згубні експерименти з пластиком, а на професійну реставрацію. Саме цього треба категорично вимагати від держави – якщо люди готові оплатити реставрацію, то забезпечити їм відповідну проєктну документацію і виділити фахівців для проведення цих робіт.

А з тими громадами, які все-таки зайнялися пластиково-бляшаною „самодіяльністю", треба негайно розривати договори орендування пам'яток архітектури і подавати в суд. До речі, досі не було жодного випадку, щоб когось було покарано за свідоме знищення церкви.

Другий важливий напрямок – це популяризація дерев'яних храмів у засобах масової інформації, залучення їх до сфери туризму. Місцева влада має усвідомити, що пам'ятка – це не зайвий тягар на шиї, а принада для туристів (може, і єдина в цьому селі чи містечку). Шляхетна краса дерев'яних храмів варта і захоплення, і турботи.

Олександра Чаус,
Київ

Олена Крушинська

Миколаївська церква (XVI-XVIII ст.), Свалява, Закарпатська область.

Церква св. Миколи (XVII-XVIII ст.), село Сокирниця, Хустський район, Закарпатська область.

Церква Івана Златоуста (середина XIX ст.), село Півні, Фастівський район, Київська область.

Церква Різдва Богородиці (1615 рік), Ворохта, Івано-Франківська область.

Відбулася Всеукраїнська юнацька гра Українського козацтва

(Закінчення зі стор. 1)

і Севастополя.

Змагання відбувалися в лісовому масиві, що в Деснянському районі столиці. Там було розміщено наметове містечко учасників гри, обладнані місця для суддівської колегії і комендантської служби.

У перший день гри учасники відвідали військову частину, де ознайомилися з військовою технікою, з умовами проживання військовослужбовців, стріляли із справжньої зброї, обідали у вояцькій їдальні.

Цього ж дня відбулося урочисте відкриття заходів, у якому взяли участь секретар Ради Українського Козацтва Станіслав Аржевітін, почесний гетьман Українського Козацтва Володимир Мулява, керівник Комітету Ради Українського Козацтва з питань національно-патріотичного виховання Віталій Каленяк, заступник представника Українського Вільного Козацтва в Україні Віталій Манзуренко та ін.

Незважаючи на дощ, який став для учасників гри додатковим випробуванням, юнаки і дівчата долали всі перешкоди, виборювали перемогу у змаганнях, а також достойно представили свої команди в параді переможців на Михайлівській та Софіївській площах.

Переможцями патріотичної гри стали: перше місце – команда Миколаївської области „Мудрі сіроманці"; друге місце – команда Волинської области „Волинські яструби"; третє місце – команда Донецької области „Реєстровці".

А. Грива – керівник Головного штабу гри „Сокіл" („Джура"), помічник секретаря Ради Українського козацтва при Президентові України.

Команда-рій „Нова Січ" від Тернопільської области під час маршу на Софіївській площі.

Команда-рій „Кодацька паланка" від Дніпропетровської области на Софіївській площі після змагання „Впоряд".

Команда-рій „Вовкулаки" від Львівської области виконує маршову патріотичну пісню на Софіївській площі Києва.

Полковник Українського вільного козацтва Віталій Манзуренко (в центрі) спілкується з почесним гетьманом козацтва Володимиром Мулявою і представниками козацьких організацій, які брали участь у святкових заходах на Софіївській площі.

Команда-рій „Беркут" від Луганської области перед шикуванням на Михайлівській площі Києва.

Юні козаки Києва на святі.

Загальні збори корпорації „Українське село“

ДІТРОЙТ, Мишиґен. – Про людей старшого віку українська громада великого Дітройту подбала 25 років тому. Ідея надійшла від Дітройтської округи Союзу Українок Америки. Стараннями Анастазії Волкер та декількох інших жінок у 1979 році було запрошено до співпраці всю українську громаду і створено дирекцію, яка під проводом президента А. Волкер і голови дирекції Зенона Василькевича подбала про те, щоб у 1984 році було закінчено будову „Українського села“, у якому є 145 помешкань.

Цьогорічні загальні збори корпорації „Українське село“ відбулися 29 березня у власному приміщенні. На зборах розглядалися важливі питання життя та розвитку „Українського села“ за останній час та пляни на майбутнє.

У першій частині програми були звіти членів за їхню працю в ділянках, за які вони відповідали протягом минулого року.

У 2006 році сталися дві дуже важливі події в історії „Українського села“. Першою було одержання дозволу від федерального уряду на перефінансування позички до приватної фірми „Love Funding Company“. Другою подією був дозвіл на добудову до оригінального будинку „Українського села“ ще кількох кімнат для терапії, комп'ютерів та бібліотеки. Протягом двох останніх років дирекція корпорації під проводом д-ра Миколи Палмера працювала над тим, щоб плян добудови був здійснений.

На сьогодні вже закінчено цю добудову і вона є частиною дому для сеньйорів. В одній з кімнат поставлено комп'ютери, буде впорядкована і бібліотека. В іншій частині добудови є кімната для терапії – різні механізми, з якими працюють люди, щоб покращити та відновити своє здоров'я. Є тут медичні працівники від уряду. У третій кімнаті приготовлено все для того, щоб проводити з жителями села бесіди, лекції та інструктажі про здорове харчування, правила оздоровлення організму. Такі зустрічі проводять лікарі та медичні працівники.

Мешканці села живуть в окремих кімнатах і мають повну незалежність у виборі власного харчування та інших потреб. Близько розташовані найнеобхідніші крамниці, аптека, а також дві церкви, дві українські кредитівки, Український культурний центр, фірма „Дніпро“, яка висилає пакунки в Україну, та ґалерія „ЕКО“, де можна придбати різні подарунки та інші мистецькі вироби.

В самому приміщенні „Українського села“ є також капличка, де проводяться кожного тижня Служби Божі. Щоб жителі села могли поїхати на закупи чи на екскурсію до міста, корпорація придбала спеціяльний автобус.

За належне утримання будинку відповідає найнята дирекцією фірма „Wingate Management Corp“.

Головним управителем „Українського села“ є Джуді Гарм, її заступниця – Гелен Деркач-Тернер.

В дирекції працюють 14 членів. Екзекутиву очолює президент д-р М. Палмер, перший його заступник – З. Василькевич, другий заступник – д-р Лері Палмер, секретарка – Ольга Маєр і скарбник – Розмарі Даєл. Головним адвокатом корпорації є Ярослав Карпінський.

На загальних зборах було повідомлено, що урочисте відзначення 25-річчя „Українського села“ відбудеться 20 вересня цього року.

Зенон Василькевич

Приклад ...

(Закінчення зі стор. 5)

ність до минулого Росії, часто ним і його секретарями придумано, то видно, що найбільш милі йому А. Денікін і Йосиф Сталін, які, як не парадоксально, були запеклими ворогами. Вони й зустрічалися у боях як люті противники, зокрема під час оборони Царицина. Обидва, фактично, не лише ненавиділи Україну й українців, але й винищували їх, як могли.

Дочка генерала А. Денікіна колись подарувала В. Путінові шаблю батька. Чи не з нею в руках збирається В. Путін сьогодні, як колись А. Денікін у 1919-1920 роках, „розбиратися“ з „малою Росією“? Тільки варто пам'ятати при цьому не лише безславний шлях генерала, але й як ганебно утікав з України А. Денікін.

Українська Євангельська церква

закликає:

Вивчайте Біблію,
живіть за Словом Божим!

На пожертви нашої громади щотижня на цьому місці ми стисло розповідаємо про кожну з 66 книг Біблії

149. Євангелія від Матвія, 13: пророк не має пошани серед своїх

Оповівши на березі моря учням та іншим людям притчі, Ісус прийшов до рідного міста Назарету і там навчав людей у синагозі. Усі дивувалися Його мудрості і говорили: „Хіба він не син теслі? Хіба не Його мати зветься Марія, а його брати Яків, Йосиф, Симон та Юда? І Його сестри хіба не всі між нами? Звідки ж воно Йому це все?“ На докори людей Ісус відповів: „Пророк не має пошани лише в своїй батьківщині та в себе вдома“. І через невіру міщан не зробив там багато чуд.

Храм Благовіщення у Назареті.

Запрошуємо Вас до Української Євангельської церкви в місті Юніоні, Н. Дж. У нашій церкві проводяться Божі Служби: щонеділі – о 10:30 ранку, а також щосереди – о 7-ій годині вечора. Кожної неділі, о 9:30, діють школи з вивчення Біблії – для дорослих і дітей.

Наша адреса: 2208 Stanley Terrace, Union, NJ 07083. На цю адресу можна надсилати запитання з приводу прочитаних переказів Біблії. Телефон: (908) 686-8171. Електронна пошта: ueag@verizon.net

Пастор **Володимир Цебуля**
Тел.: (908) 591-0800

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Червень 2009 р., ч. 106

Думки Івана Багряного про комсомольців та комуністів України

Час від часу в пресі та по радіо в діяспорі згадувалося, що Іван Багряний писав, що українську державу збудують комуністи та комсомольці України, або й те, що він хотів комуністичної України. Що було причиною таких версій? В 1948 році І. Багряний написав статтю, яка появилася друком в партійному журналі Української революційно-демократичної партії „Наші позиції" (ч. 1) під назвою „Наша генеза і наші резерви".

В тій статті він писав: „Розглядаючи політичні сили, вірніше – політичні кадри українського народу в підсовєтській Україні, ми твердили і твердимо, що кадри ті колосальні, високого фахового та державницького вишколу. І той, хто опанує ті кадри, той може боротись проти Сталіна за українську державу. Але ті кадри знаходяться в КП(б) України (Комуністичній партії (більшовиків) України – ред.) і в комсомолі, тобто – під КП(б)У й під комсомолом, що ними розпоряджаються. Наша ставка на ці кадри власне й наводила жах на наших політичних супротивників, даючи харч найзапеклішій пропаґанді проти нас. Але ми стоїмо далі на своєму, повторюючи дальший хід думки, яку нашим супротивникам не вистачає пороху дослухати до кінця.

Так, ці кадри під КП(б)У і під комсомолом. На державно-політичній роботі. І це всі основні кадри нації, бо все, що було політично активне і здатне до політичного життя, мусило визначитися, можливість же визначитися в офіційній сфері була і є лише одна – під егідою КП(б) У і комсомолу. А тепер інша справа – наскільки ці кадри душею і серцем належать тій КП(б)У і тому комсомолові. Досвід доводить тут щось зовсім протилежне. Приклад Хвильового, Влизька, Позичанюка і багато, багато інших хіба не є красномовний? А отакі Гудзенки і Кравченки – хіба це лише одиниці? Нам принаймні відомо, що ім'я їм леґіон. ... Очевидно, не про контакт з переконаними комуністами й комсомольцями йдеться. Ні, йдеться про контакт з тими, хто розійшовся з комунізмом, так як розійшовся Хвильовий, Позичанюк чи Влизько. А це значить з 90 відс. тих політичних кадрів".

Напевно І. Багряний не мав на думці таких комуністів як Петро Симоненко, Наталя Вітренко, Леонід Грач та ін., які ще й досі носять квіти до пам'ятника Ленінові, й їм подібних.

За ці думки І. Багряний та середовище, що він очолював, мали багато різних звинувачень, напастей, прикростей від політичних супротивників в діяспорі та комуністів в СРСР.

В травні 1961 року, за два роки до смерти І. Багряного, появилося масовим тиражем ніби спеціяльне односторінкове видання газети„Українські вісті", ніби з середовища І. Багряного з фотографією І. Багряного в чорній рамці, де повідомлялося, що він помер. Він в той час був у санаторії. Заупокійна Служба Божа, писалося, буде в церкві Архангела Михаїла, а похорон – на кладовищі Вальдфрідгоф. Ще й досі невідомо, хто ту фальшивку надрукував і поширив. Те число розіслано поштою з Німеччини, в тім числі й його дружині, яка жила в Новім Ульмі з двома малими дітьми.

Перед смертю І. Багряний, який помер 25 серпня 1963 року, розпочав в санаторії писати листа до невідомого друга. А до цього його, тоді вже важко хворого на туберкольозу, яку набув, поневіряючись в тюрмах та засланні в СРСР, діябет та серце, змусили різні особи анонімними листами, статтями та іншими наклепами. В тім листі, що лишився на столику коло нього, він писав: „Друже мій, я вже задихаюсь. Щоб уявити, якого несамовитого напруження нервів і волі треба мені для витримування всієї зливи мерзоти (такої безконечної і такої немилосердної!), треба взяти лише до уваги, що моя душа від природи – це душа поета і мистця. А значить, вона зовсім не пристосована таку мерзость витримувати. Мушу. Хто зрозуміє це слово?! Тому я зціплюю зуби поета, і романтика мусить іти на Голготу".

Щиро дякуємо за підтримку!

Від часу появи останнього числа сторінки Фундації прислали пожертви Фундації: 3,000 дол. – Сестрицтво Української Православної Церкви митрополії Вашінґтону переслало пожертву **Ади Кулик** на побудову пам'ятника в Миргороді на Полтавщині жертвам голоду 1933 року; 1,000 дол. – **Володимир Могучий** на видання бюлетеня „Наша Церква – Київський патріярхат"; 350 дол. – **Віталій Шумаков** (з них 200 дол. для УПЦ Київського патріярхату на Криворіжжі, решта – на журнал „Бористен" та для дітей-сиріт Дніпропетровщини); 200 дол. – **Лариса Долінська** для журналу „Універсум" в Львові; 150 дол. – **Людмила Доброноженко** для журналу „Березіль" в Харкові; по 100 дол. – **Розалія Бойко** в п'яту річницю відходу у вічність її чоловіка Олексія Бойка, **Федір і Маруся Гайові** – замість квітів на свіжі могили Василя Кревсуна та Федора Малиновського, та **Оксана Стой**; по 50 дол. – **Микола Ляшенко** для дітей-сиріт на Дніпропетровщині та **Віра Руденко** для парафії на Криворіжжі; 40 дол. – **Петро Шаєнко** для бюлетеня „Наша Церква-Київський патріярхат"; по 25 дол. – **Володимир Токар** для журналу „Березіль" та **Володимир Пилишенко;** по 20 дол. – **Григорій Білоус** та **Віра Коломійчук** в пам'ять її брата О. Бойка.

На видання книги „350-річчя Конотопської битви" склали пожертви: 250 дол. – **Ганна і Зенон Білинські;** по 200 дол. – **Іларіон Хейлик, Богдан Неганів, Марія Ремінецька** та **Петро Китастий;** 150 дол. – **Марія Андрусяк;** по 100 дол. – **Святослав Боженко, Микола Сороколіт, Ольга і Федір Федоренки** та **Юрій Розгін;** по 50 дол. – **Олександер Стрільбицький, Софія і Микола Петруші, Григорій Білоус** та **Віра Руденко;** 35 дол. – **Єромей Заліпський;** 30 дол. – **В. Шумаков;** по 25 дол. – **Леонід Шашло, Лідія Стребельська** та **Микола Андріонів**; по 20 дол. – **Катерина Васильченко** та **Тамара Цісельська.**

Спогад Галини Білоус про Голодомор в Україні

Мій тато Петро Білоус мав четверо братів і три сестри. Мого батька і його старшого брата Якова арештували 1930 року і вислали в Сибір, тоді в наших околицях – в Петропавлівці та шістьох селах на Дніпропетровщині було повстання. Наймолодший брат батька Микола, якому було 18 років, тоді загинув мученицькою смертю.

Моя мама розповідала нам, що їздила з бабусею забирати чотири трупи молодих хлопців у район, замучених й поколених багнетами. Четвертий батьків брат Михайло був дуже спокійний, гарні шив чоботи, ніде не був замішаний в повстання. Але на селі в них вмерло троє дітей від голоду, а решта їх родини – батько, мати і хлопчик – прибули до нас на Донбас, в Горлівку, напівживі, пухлі. В скорім часі всі вони померли. Я пригадую, казала мати, що їхній хлопчик не бавиться зі мною, бо він хворий.

Наша сім'я належала до заможних селян, тому нас викинули з хати на сніг, уже як батько був заарештований. Мені було три роки, старшій сестрі – шість, а найменший – пів року. Сусіди допомогли вибратися на Донбас.

В роки голоду на Донбасі люди їли здохлих коней, сусликів, різні коріння, квіти та листя дерев. Кожного дня сусіди стояли в черзі коло кухні, де викидали лушпиння з картоплі та інші недоїдки. Але одного вечора до нас зайшла дівчина з контори й сказала, щоб ми втікали з Донбасу, бо хтось заявив, що 10 родин, і ми в тім числі, куркулі і їх треба вивезти на Сибір. Мама забрала нас на станцію. Посадила в куточку, а сама пішла щось полагодити.

Міліція підійшла, щоб нас, дітей, забрати, бо кругом валялися діти, батьки яких померли з голоду. Старша сестра підняла крик, що мама зараз прийде, і справді вона прийшла й сказала міліціонерам, що ми їдемо на Кавказ, де вона завербована на будову залізниці.

Пізніше ми повернулися на Донбас, в Макіївку. Пригадую, як 1936 року повернувся з Сибіру дядько Яків, розшукав нас. Мама тоді працювала в шахті. Ми жили у маленькій землянці. Дядько розповідав, що його родина – жінка і троє дітей померли з голоду і коли останній хлопчик помер, то тітка Тетяна збожеволіла. Сиділа, різала тіло дитини і їла, та в скорім часі померла.

Пригадую, співали тоді пісні, яких навчили нас у школі, про щасливе дитинство і про батька Сталіна. Перед початком війни повернувся з заслання і наш батько.

Буде книга про Конотопську битву

У видавництві журналу „Бористен" опрацьований до друку рукопис наукового та художньо-публіцистичного збірника „До 350-річчя Конотопської битви". До книги увійдуть кращі оповідання, новелі, реферати, уривки з дипломних та дисертаційних праць, науково-публіцистичні статті та твори інших жанрів, котрі в тій чи іншій формі розповідають про звитяжну перемогу українського війська під проводом гетьмана Івана Виговського над російськими загарбниками під містечком Конотоп на Сумщині.

В спадок від „імперії зла", як назвав свого часу СРСР Президент США Рональд Рейґан, Україні залишалась не лише спотворена економіка, бездуховність, національний нігілізм значної частини населення, а й брехлива, злочинно ідеологізована, далека від науки історія. Ми повинні дивитися на нашу минувшину „українськими очима". Перемога українських козаків над російськими поневолювачами під Конотопом якраз і потребує сьогодні такого неупередженого, фахового вивчення та узагальнення її значення в історії нашого народу.

Є відповідний Указ Президента України Віктора Ющенка від 10 березня 2008 року „Про відзначення 350-річчя перемоги військ під проводом гетьмана Івана Виговського у Конотопській битві". Все свідоме українство, національна інтеліґенція повинні підтримати у цій справі Президента для піднесення патріотичного виховання наших співгромадян.

Збірник плянується видати з кольоровими вклейками-ілюстраціями, значним за обсягом та в сучасному поліграфічному виконанні, поважним тиражем. Редакція оголошує збірку добровільних датків на видання. Імена усіх жертводавців будуть згадані вдячним словом в збірнику, вони отримають меценатський примірник книги. Пожертви з відповідною позначкою просимо надсилати до Фундації І. Багряного.

Дописи і листи до сторінки Фундації ім. Івана Багряного просимо посилати на адресу:
Bahriany Foundation, 811 S. Roosevelt Ave., Arlington Heights, IL 60005 USA
Сторінку редагує Олексій Коновал

УКРАЇНА І СВІТ

Україна готується до 300-річчя Полтавської битви

Юрій Борисов

Полтавський краєзнавчий музей (архітектор Василь Кричевський) на старовинній картці.

Пам’ятник на честь Полтавської битви на старовинній картці.

ПОЛТАВА – На цей рік припадає 300-річчя вирішальної у Північній війні Полтавської битви, в якій росіяни на чолі з Петром I перемогли шведів і українців.

Це був переломний момент, який став початком розростання Російської імперії та її подальшої домінації на Балтійському морі.

Для українців, очолюваних Гетьманом Іваном Мазепою, битва була трагічної віхою їхньої історії, адже нею закінчилася козацька доба і майже півстолітня автономія, яку Україна отримала згідно з Переяславською радою 1654 року.

Очікується, що тисячі туристів з багатьох країн відвідають Полтаву цього літа для того, щоб взяти участь у відзначенні цієї дати та дізнатися більше про одну з найзначніших в европейській історії битв.

Полтавська міська рада створила організаційний комітет, який запланував цілу низку заходів. З ними можна ознайомитися на сайті: http://www.battle-poltava.org.

Від 1 травня діє автобусний тур „Полтава туристична“, що проходить через 10 місць, які мають відношення до Полтавської битви.

6 червня відбудеться свято полтавської галушки – традиційної страви реґіону, яка подібна до вареника, але зроблена з суцільного вареного тіста.

Того ж дня місцеві чиновники плянують відкрити точну копію 26-футової Подільської вежі, що була частиною зруйнованої Полтавської фортеці в центрі міста у середні віки.

9 червня у державному історико-культурному заповіднику „Поле Полтавської битви“, який розташований на околиці міста, буде відкрито нову музейну залю „Козацька держава“.

Полтава прийме міжнародний фестиваль клясичної музики „Музика об’єднує“ на Співочому полі ім. Марусі Чурай, названому на честь уродженки Полтави – народної співачки XVII ст..

Герб Полтави

Серед найзначніших подій заплановано провести у неділю, 27 червня, історичну реконструкцію Полтавської битви. Вранці того ж самого дня Православна Церква проведе Панахиду за всіма загиблими в ній.

Історики вважають днем Полтавської битви 27 червня, відповідно до Григоріянського календаря, тоді як згідно з Юліянським календарем битва відбулася 8 липня.

Полтавська міська влада перенесла найбільшу подію літа – відкриття пам’ятника Гетьманові І. Мазепі на Соборному майдані з 27 червня на 24 серпня, День Незалежности України.

Полтава – компактне місто. На авті можна лише за пів години дістатися від одного кінця міста до іншого. Отож усі готелі знаходяться на відстані пішохідної прогулянки від безпосереднього місця проведення урочистостей. Також адміністрації готелів повідомляють, що дуже мало номерів зарезервовано з огляду на те, що літні святкування ще нескоро.

Окрім участи у заходах з нагоди 300-річчя Полтавської битви, місто може запропонувати туристам більше розваг – у місті функціонують два драматичні театри і філармонія. На Соборному майдані знаходиться музей-садиба Івана Котляревського. Літературно-меморіяльний музей І. Котляревського розташований на Першотравневому бульварі, 18.

Вечорами полтавці та гості міста люблять відпочивати поблизу білої Альтанки – простої колонади у римському стилі, яка розташована на Івановій Горі. Звідси відкривається чудовий вид на місто, включно з місцями, де розгорталася Полтавська битва.

За адресою вул. Конституційна, 2 розташований Полтавський краєзнавчий музей – один з найстаріших і найвідоміших музеїв України, який було засновано 1889 року знаним геологом, професором Василем Докучаєвим, і побудовано за проєктом українського архітектора Василя Кричевського в стилі українського модерну.

Музейна колекція включає близько 3,000 експонатів, що репрезентують історичну та культурну спадщину полтавського реґіону, наприклад, зразки народної вишивки, ткацтва, археологічні знахідки, нумізматичні зібрання.

Державнийісторико-культурний заповідник „Поле Полтавської битви“ та музей на вул. Шведська Могила, 32 розташовані на північно-західній околиці міста, в 20 хвилинах їзди автобусом від центру міста. Телефон музею: (380-532) 22-27-48.

Слово поета пробуджує душі

Євген Безкоровайний
Фото: Тетяна Будар

ТЕРНОПІЛЬ. – Тернопільську обласну організацію Національної спілки письменників України очолив Євген Безкоровайний, нещодавно вийшла його нова поетична збірка „Осіння сльоза”.

Свій творчий шлях активний громадський діяч Є. Безкоровайний починав з журналістики. Народився він 1947 року в селі Ворвулинці Заліщицького району, закінчив факультет журналістики Львівського державного університету ім. Івана Франка.

Після попередніх книжок „Яворина”, „Профіль любови” та „Душа, як сонях” нова збірка порадувала читача новими емоційними віршами, які яскраво підсилюють ілюстрації Заслуженого художника України Євгена Удіна.

За чверть століття обласна спілка письменників стала духовним центром для усіх, хто не байдужий до художнього слова, хто дружить з пером.

Видано понад 500 книг різних жанрів, проведено багато літературно-мистецьких свят, творчих зустрічей, письменницьких виступів у засобах масової інформації. Виходять літературно-мистецькі журнали „Літературний Тернопіль” і „Золота Пектораль”, альманахи „Подільська толока”, „Перші ластівки”, „Курінь”, „Рушник”, „Сонячне гроно”. Про себе Є. Безкоровайний сказав: „Зараз усе більше мене вабить проза, спогади про пережите. Скільки згадується гарних, духовно щедрих людей! Але не залишаю й поезії, бо слово поета випрямляє душі, засвічує їх сяйвом Вічности“.

Тетяна Будар

МІСТА І СЕЛА УКРАЇНИ

Кіровоград шукає власне ім’я

КІРОВОГРАД. – Наприкінці 2008 року Кіровоградська міська рада вирішила провести референдум-опитування (вже другий за рахунком) мешканців міста щодо зміни його назви. Вибори не відбулися, референдум теж. А проблема залишилась…

Кіровоград досі зберігає чисто більшовицьку назву, наче час у його межах зупинився. Звісно, це не так. Степовики, центральноукраїнці, як ще іноді називають цей край, виявили себе досить мудрою, свідомою, в той же час і раціонально мислячою спільнотою, цілком готовою і до демократичних виборів, до відстоювання своїх прав та власної гідности.

Чому ж тоді й досі назва міста залишається відбитком минулого?

Від початку радянської влади місто не було Кіровоградом. Після вбивства одного з провідних більшовиків Сергія Кірова місто мало назву – Кірово. Влада винними у вбивстві С. Кострикова (Кірова) визнала зінов’євсько-троцькістську групу, тож місто, яке 10 років перед тим називалось Зінов’євськ (за прізвищем іншого більшовика, уродженця міста Григорія Зінов’єва, якого насправді звали Гершен Радомисльський), за логікою тодішнього режиму, мусило бути негайно перейменоване. Що й було зроблено, звісно ж, не без „народного схвалення“ – зборів трудових колективів, віча громадськости, як це бувало в 1930-их роках, коли на повну силу розкручувався маховик політичних репресій.

На центральній площі міста й досі бовваніє штампований пам’ятник С. Кірову (точнісінько такий самий „прикрашає“ в Росії колишнє місто Кіров, нинішню Вятку). Він стоїть у більшовицьких „ґаліфе“, гордо випнувши груди і показуючи пальцем... кудись униз. Що вже на той палець тільки не вішали – і пляшки з-під пива, і помаранчеві кульки, і рекляму „Кока-коли“. Але люди старшого покоління, а їх у місті чимало, і саме вони становлять значну частину виборців, подібної іронії не розуміють і кажуть, що не зрозуміють ніколи.

Голова міської організації ветеранів України Віталій Вієвський (за сумісництвом секретар місцевого осередку Комуністичної партії) заявив, що старше покоління звільняло Кіровоград від фашистів, відбудовувало його і тепер щодо назви стоятиме до останнього...

С. Кіров у 1919 році уславився участю у придушенні антибільшовицького опору в Астрахані, у 1920 році – у складі провідників 11-ої Червоної Армії криваво придушував незалежні держави Закавказзя. У 1921 році очолив Комуністичну партію Азербайджана, у 1926 році став першим секретарем Ленінградського губернського комітету Комуністичної партії, провадив боротьбу з зінов’ївською опозицією. Увечорі 1 грудня 1934 року пострілом в потилицю С. Кірова вбив Леонід Ніколаєв. Т

Міська влада не хоче йти на відвертий конфлікт з ветеранами, непогано організованою і добре маніпульованою силою, яка досі залишається одним із головніших стримуючих чинників до зміни назви міста.

Отож у питанні про референдум прихильники старої назви запитали: скільки коштуватиме перейменування міста? Виявилось: ніхто не підраховував. Тож не дивно, що опоненти цього заходу називають різні, але значні суми.

Нинішній міський голова Володимир Пузаков хоч і комуніст, та, мабуть, знає, куди показує полум’яний революціонер С. Кіров на центральній площі міста, тому рішення про проведення референдуму теж підтримав.

Найголовнішою причиною, чому питання перейменування обласного центру вирішується так непросто, була і є неоднозначне ставлення інтеліґенції та населення краю до первісної назви міста – Єлизаветград. Її палкі прихильники, об’єднані, в основному, навколо місцевого „Руського бльоку“, за останні роки вихлюпнули в пресі багато емоцій з приводу того, що місту й досі не повернуто його, як вони вважають, історичну назву.

В основі їхньої позиції – теза про те, що на теренах нинішнього Кіровограда до побудови фортеці св. Єлизавети не було нічого, буяв лише дикий степ, серед якого імператриця Єлизавета (указ про будівництво фортеці підписала саме вона) звела військову твердиню, а потім і місто. У дискусії з опонентами, які нагадують про загарбницьку, окупаційну політику імперської Росії щодо тодішньої України, вони підкреслюють, що йдеться насамперед про св. Єлизавету, тітку Пресвятої Діви Марії, і аж ніяк не про імператрицю. Але, як не крути, а практика пристосовувати святих для підсилення впливу і величі августійших осіб родом – таки з тієї сумнозвісної традиції, що й більшовицьке „одностайне схвалення трудящих мас“.

Цього вперто намагаються не зауважувати прихильники так званої першоназви. Один зі священиків Української Православної Церкви Московського патріярхату уже пообіцяв кіровоградцям більше благодаті Божої, якщо місту повернуть назву, дану в часи утвердження на цих землях Російської імперії.

Та й питання про те, що до 1754 року на місці обласного центру було лише дике поле, не таке вже й однозначне. Кілька років тому краєзнавець Юрій Матівос на одному зі старих будинків приватного сектору, не зовсім віддаленого від нинішнього центру міста, виявив чавунну табличку, яка свідчила, що цю споруду застраховано ще у 1752 році. Трохи пізніше, той же Ю. Матівос у п’ятому томі давнього видання „Живописная Россія“ виявив повідомлення про те, що поселення, яке передувало Єлизаветградові, звалося Новокозачин.

Навряд чи це та назва, яка могла б об’єднати мешканців краю, як і найменування колишніх козацьких поселень Завадівка, Лелеківка, що нині стали районами обласного центру.

Яка ж назва могла б об’єднати всіх? Кілька років тому, під час чергової хвилі перейменування міста, прихильники назви Єлизаветград ініціювали проведення міського опитування щодо назви міста. Його результати, майнувши в пресі, не осмислювались і не аналізувались. А вони досить цікаві і обнадійливі.

Пам’ятник Сергієві Кірову у Кіровограді. Фото: Сергій Клименко

По-перше, сама форма запитань не передбачала іншого варіянту, крім назви Єлизаветград. Цього разу форма бюлетеня, що передбачалась, була так само однозначною. Кіровоградців запитували, чи вважають вони за доцільне змінити назву міста? За це висловились майже 71 відс. тих, хто взяв участь у референдумі.

Отож питання у тому, аби знайти консенсус між прихильниками назв Єлизаветград і нової чи щасливо знайденої старої, питомо української. Матеріялу ж для аналізи більше, ніж досить. Добре було б створити наукову групу, яка б допомогла територіяльній громаді знайти правдиве, історично обґрунтоване ім’я свого міста. Питання тільки у тому, коли ж буде обрана та влада, у якої дійдуть руки до справжнього, а не декларативного, вирішення цієї проблеми?

Світлана Орел

Міський бульвар та управа Єлизаветграду. Фото початку XX ст.

Центральна частина міста Кіровограду. *Фото: Вікіпедія*

СПОРТ

Ювілейний рік Спортової школи „Чорноморської Січі"

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – В цьому році Спортова школа Українського спортово-виховного товариства (УСВТ) „Чорноморська Січ" відзначає 40-річчя праці в ділянці фізичного виховання українського юнацтва. Протягом цих років програми вишколу пройшли тисячі юначок і юнаків не тільки зі США, але й з Канади та України. Чимало випускників школи стали в діючих українських спортових осередках провідними змагунами в окремих ділянках спорту.

Для „Чорноморської Січі" власна Спортова школа стала міцним фундаментом, на якому розбудовуються молоді кадри спортовців з копаного м'яча, відбиванки, плавання, тенісу та інших видів спорту. Яскравим доказом цього була минулорічна Четверта українська спортова олімпіяда у Філядельфії, на якій репрезентація УСВТ здобула разом 75 медалів (39 золотих, 22 срібних і 14 бронзових) у чотирьох ділянках спорту.

Протягом першої декади існування Спортової школи на вишкіл до неї присилали своє юнацтво українські спортові осередки з Чикаґо, Дітройту, Клівленду, де тоді розвивалися різні види спорту. На жаль, тепер, як можна було побачити на згаданій олімпіяді, деякі з цих осередків або не брали участи у змаганнях, або прислали тільки дружини копаного м'яча. Бачимо явне зменшення учасників щорічних чемпіонатах Української спортової централі Америки і Канади (УСЦАК) з тенісу, плавання, відбиванки, шахів.

Це велика шкода для українського юнацтва, яке втрачає можливості зміцнювати здоров'я та сприяти всебічному гармонійному розвиткові фізичних і духовних сил. Спортова школа не обмежує участь юнацтва: на вишкіл може приїздити молодь з інших осередків, які не мають власних вишкільних програм.

У Спортовій школі працювали визначні фахівці, відомі тренери з Америки Євген Чижович, д-р Остап Стромецький, Володимир Леонів, Богдан Гайдучок, Орест Федаш та десятки інших, а з України – Ігор Чупенко, Володимир Ковальов, Іван Рудавський, брати Альберт і Юрій Колби та ряд інших. Усі вони удосконалювали вишкільні програми і готували наших власних інструкторів, які додатково пройшли тренерські курси, дістали ліцензії і тепер успішно продовжують працю з нашим юнацтвом. В минулому році добре працювали в Спортовій школі Андрій Панас, Андрій Кудрик, Гриць Сергіїв, Ярослав Твардовський, Юрій Гуменюк, д-р Зенон Матківський, Зеня Матківська-Олесницька, опікун хлопців і інструктор плавання Роман Гірняк, опікунка дівчат Люба Гуменюк, писарка Марійка Бокало.

Ювілейна Спортова школа на Союзівці відбудеться від 26 липня до 8 серпня. Саме в суботу, 8 серпня, на закінчення вишколу, відбудуться ювілейні урочистості, бенкет, вручення нагород учасникам, пропам'ятних відзначень заслуженим інструкторам і працівникам школи. Заплановані турніри копаного м'яча, відбиванки, тенісу. Зголошення можна висилати на Союзівку, або до УСВТ „Чорноморська Січ" на адресу: Ukrainian Athletic Association „Chornomorska Sitch", 60-C North Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981.

Омелян Твардовський

Спортові трофеї Оленки Кучер

Оленка Кучер з нагородою зі змагань у Гантері.

ГАНТЕР, Ню-Йорк. – Щороку Карпатський Лещетарський клюб (КЛК) влаштовує змагання лещетарів в Кетскільських горах. На таких змаганнях цього року Оленка Кучер, якій немає ще й п'яти років, здобула перше місце у своїй групі. Вона дістала нагороду від проводу КЛК.

Вислідом її з'їзду в Гантері зацікавилися організатори лещетарства в Америці і запросили О. Кучер на змагання в Кольорадо. І там О. Кучер дістала першу нагороду. Її фотографія 22 квітня поміщена в американському журналі „Скірейсінґ".

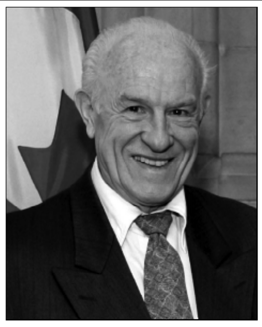
Ольга Кобзяр

Оленка Кучер на змаганнях в Кольорадо.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська • 973-292-9800 #3040 • adukr@optonline.net*

**Ділимося сумною вісткою
з рідними, приятелями та
українською громадою, що
31 травня 2009 р. на 82 році життя
відійшов у вічність найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО та ДІДУСЬ**

СВ. П.

РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКИЙ

нар. 3 грудня 1927 р. в Україні в м. Володимир-Волинський.

Роман Вжесневський старший син Анни Завадович та Фелікса Вжесневського зростав у м. Тернополі. В 1948 р. родина Вжесневських іміґрувала до Канади, де через декілька років відкрила родинну фірму „Future Bakery".

До спільної молитви на вічний спомин просить Родина – за людину чуйного серця з непохитною вірою, котрий працював для Родини і української спільноти.

Дружина – ІРИНА
донька – РУСЛАНА
син – БОРИС з дружиною ЛІНОЮ
внуки – ПЕТРА
– ЯРА
– АНКА
– ОЛЕНКА
– ВІКТОРІЯ
родина в Канаді та Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви для дітей-сиріт України на проект „Help Us Help The Children".

**В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
найдорожчої МАМИ, БАБЦІ І ПРАБАБЦІ**

СВ. П.

ОСИПИ (ЛІДИ) КОБЗАР

відбудуться

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

8 червня 2009 р. в Римі
відправить о. Генеральний Вікарій Маврикій Попадюк;
9 червня 2009 в церкві св. Миколая в Пассейку, Н.Дж.
о год. 7-ій ранку.

ПОДЯКА

Сердечна подяка родині, приятелям та знайомим, що своєю участю в похоронних відправах вшанували пам'ять нашої найдорожчої МАМИ. Усім щиро дякуємо за співчуття, молитви, квіти, розради та пожертви.

Хай Всемогучий Господь винагородить Вас усіх своїми щедрими ласками.

Згідно з бажанням Мами, зложено Її посмертні пожертви на:

Сестер Служебниць, Словтсбурґ, NY	$1,400.00
Український Музей в Ню-Йорку, Н.Й.	1,250.00
Церква св. о. Миколая в Пассейку, Н.Дж.	1,020.00
Чин св. Василія Великого, Ґлен-Ков, Н.Й.	100.00
Український Католицький Університет у Львові	100.00
Союз Українок - журнал „Наше Життя", Ню-Йорк, Н.Й.	25.00
Пласт, Пассейк, Н.Дж.	20.00

Вічна Її пам'ять!

Син Богдан з родиною.

Помер д-р Євген Новосад

Ділимося сумною вісткою з медичною громадою та українським громадянством, що 1 грудня 2008 року у Фістервилі, Пенсильванія, віддійшов у вічність наш незабутній колеґа св. п. д-р Євген Новосад.

Він прожив 88 років, сповнених любови і праці для родини та української громади, був визначним лікарем-психіятром, співзасновником і довголітнім головою Українського лікарського товариства Північної Америки (УЛТПА) у Філядельфії, головою й опікуном українського Клюбу сеньйорів у Філядельфії.

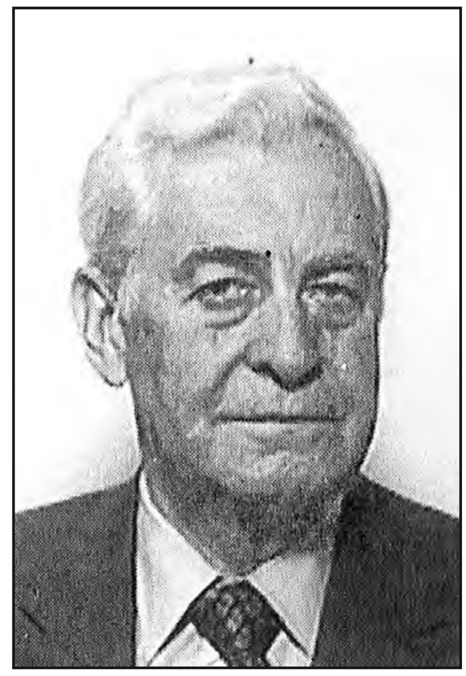
Народився Є. Новосад 21 травня 1920 року в селі Неслухів, Кам'янко-Бузького району, на Львівщині, в сім'ї агронома Івана та Ірини (з Романишиних) Новосадів. У 1939 році закінчив Академічну українську гімназію у Львові. Медичні студії почав під час німецької окупації в Празі, а закінчив їх після Другої світової війни в Ґраці.

В 1949 році одружився з Іреною Савчин, дочкою старшини Українських Січових Стрільців, та еміґрував до США, де оселився у Філядельфії. Згодом розпочав приватну психіятричну практику та виконував функції психіятра у лікарнях Філядельфії.

Останні вісім років перед виходом на пенсію був асистентом директора лікарні та інструктором студентів, резидентів і медсестер з Медичної школи ім. Джеферсона. Є. Новосад був членом кількох американських медичних товариств та УЛТПА.

Брав активну участь у громадському житті: очолював товариство Американсько-українських сеньйорів, був членом Українського філателістичного товариства та головою „Приятелів Української академічної гімназії у Львові". Цікавився життям українських дисидентів, зокрема виступав з доповідями „Модерна психіятрія" і „Совєтські психушки".

Останнім часом разом з д-ром Андрієм Тершаковцем та Оксаною Балтарович-Гудь організував програму обміну лікарями Києва і Пенсильванського університету.

Св. п. д-р Євген Новосад

Новосади виховали дітей Роксоляну-Ольгу, Євгена-Ігоря, Ірену-Тересу, яким дали вищу освіту. Вони тепер працюють у медичній галузі. Дочекалися чотирьох внуків і шістьох правнуків.

Останнім часом Є. Новосад хворів та помер на хворобу серця. Родина та лікарі й приятелі-сеньйори справили йому гарний і достойний похорон. Парастас і похоронні відправи відбулися в церкві св. Архистратига Михаїла у Дженківтавні, Пенсильванія. Поминальна Служба Божа відбулася в соборі св. Юра у Львові, а в 40-ий день смерти Служба Божа і Панахида були відправлені в катедрі св. о. Миколая у Чикаґо.

Головне прощальне слово мав його приятель д-р Василь Саляк, який підкреслив, що Є. Новосад був лікарем щирого серця, з повним розумінням та співчуттям до хворого, щедро жертвував на наукові й культурні цілі, а також на Церкву і дітей-сиріт та на потреби людей і України.

Покійного поховано на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, біля могили його батьків.

Вічна йому пам'ять!

Д-р Павло і Орися Пундії
Чикаґо

**Ділимося сумною вісткою, що 30 травня 2009 р.
упокоївся в Бозі наш найдорожчий
МУЖ і ТАТО**

СВ. П.

ПАВЛО ТУРЧИН

нар. 24 червня 1924 р. у с. Вербів, Бережанщина.

Покійний здобув вищу освіту в ділянці лісництва в німецькому університеті у Мюнхені, а середню освіту в Бережанській гімназії.

Покійний був активний в українському суспільстві і довго був головою Контрольної комісії Кредитівки у Пасейку і головою Пластприяту в Пасейку.

В глибокому смутку залишилися:
дружина – БОГДАННА
донька – д-р ХРИСТИНА ТУРЧИН
та ближча і дальша родина в діяспорі і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Живе світла пам'ять Марії Марко

Я вирушила автом з Вірджінії-Біч 9 квітня, щоб ще раз відвідати свою улюблену тітку Марію Марко, котра перебувала майже цілий минулий рік у хаті серед чудових і розкішних садів на Лонґ-Айленді. Не минуло й двох годин, коли в авті задзвонив телефон.

Переживши втрату своїх св. п. родичів д-ра Юрія і Вероніки Цегельських, я внутрішньо відчула, що цей дзвінок – про сумну вістку.

Голос Христини Гордієнко, доньки М. Марко, був спокійний, врівноважений, але я відчула, що вона фізично втомлена, бо від весни минулого року опікувалася своєю хворою матір'ю. Моя незабутня і таланoвита тітонька М. Марко померла власне того ранку по довгій і тяжкій недузі. Але я пам'ятаю її здоровою, жвавою, жартівливою і прекрасною.

Народилася вона у Львові, 17 березня 1922 року. Батьки її, Тома й Ірина Дроздовські, мали крамницю церковних речей при храмі св. Юра. Вони мали старшого сина Стефана, але він був замордований нацистами в 1942 році.

Старша від Стефана сестра – співачка Вероніка, вийшла заміж у 1938 році за лікаря-ветеринара Юрія Цегельського. Ще змалку М. Дроздовська виявила різні обдарування. Вона була визначною ученицею в школі при храмі св. Юрія, а відтак вступила на вищі студії до Музичного інституту ім. Миколи Лисенка, де брала лекції сольоспіву в клясі Одарки Бандрівської.

Мала голос сопрано – блискуче чистий, тому вступила до хору „Думка", коли він ще перебував у Тиролі, в Ляндеку, під керівництвом Маркіяна Струка, визначного українського музиканта. Після смерти першого чоловіка Івана Гордієнка вона приїхала до сестри в Ляндеку, а через деякий час опинилася з донею Христинкою у Ню-Йорку.

Здібності до підприємництва М. Дроздовська виявила ще в дівочі роки, коли батько вислав її саму, разом з потяговою фірою, наладованою товаром, до далекої Баварії. Ці здібності вели її від праці в крамниці жіночих капелюшків в Ню-Йорку до своєї власної крамниці жіночого одягу і біжутерії на Вальвуд-Крест, Ню-Джерзі.

Першим її товаром були блюзки і сукенки, котрі творила її сестра Вероніка, котра їх шила за зразками з фільму „Доктор Живаґо". Були також блюзки і сукенки, скомпоновані з великих українських хусток. Літній сезон був успішним, і М. Марко відкрила свою крамницю „Марія Шоп" у Ню-Йорку. Пізніше крамниця

Св. п. Марія Марко

мала назву „Карір енд Кампус".

У Ню-Йорку тета познайомилася з молодим українським дентистом Стефаном Марком і одружилася з ним у 1954 році. Народився син Стефан. Христинка мала нового братчика і нову родину.

Крім таланту до співу, підприємництва і фінансів, М. Марко також мала талант до психології і філософії, любила научати та давати життєві поради. Кожний, хто з нею говорив, радився, відходив кращою людиною.

Так було і зі мною. За тетиною порадою я стала учителькою музики і розвинула фортепіянові школи в трьох штатах Америки. Також у Ню-Йорку тета купила мені чернігівську бандуру, котру вона сама привезла літаком аж до Фльориди, де я тоді перебувала у родичів. А коли я почала грати, то понад 100 тис. школярів Вірджінії почули на сцені струни бандури, а також дізналися, де є Україна і як вона відрізняється від Росії.

М. Марко також мала талант до жарту і сміху, так що я не раз чула, як мій батько говорив до моєї мами, щоб вона була „така весела, як Марія".

Коли моя тета почала гаснути, коли настали болі і недуги, вона навіть у стражданнях часто намагалася посміхнутися, хоча очі виявляли глибокий смуток. Я привозила тетину бандуру і співала, коли приїздила до неї. І так сталося, що останньою піснею, котру я заспівала на її прохання, став пластовий „Отче Наш". Співали ми з сестрою Анізією з Цегельських-Ковальчук під час похоронної Служби Божої у церкві св. Юра в Ню-Йорку.

9 квітня, коли я була в дорозі, моя душа зажадала співу. Повним голосом почала я співати „Отче Наш", як тільки почула сумну вістку, що тету Марію живою не застану.

Вічна їй пам'ять!

Д-р Ольга-Марія Цегельська,
Вірджінія-Біч, Вірджінія

Ділимося сумною вісткою, що 16 травня 2009 р. відійшла у вічність на 94 році життя наша найдорожча МАМА, БАБА і ПРАБАБА

СВ. П.

НАТАЛКА ГАВРИЛЮК

син – ІГОР
дочка – ЛЮДМИЛА НАБОКА
внуки та правнуки

Вічна Їй пам'ять!

Президія Середовища Української Головної Визвольної Ради і Політична Рада ОУНз

діляться сумною вісткою з членами й українською громадою, що 28 квітня 2009 р., у Лондоні, Англія перестaвився у Божу вічність, завершивши 86 років багатотрудивого життя

СВ. П.

мґр Константин Зеленко

нар. 26 березня 1923 р. на Холмщині.

Довголітній і близький співробітник Середовища УГВР і ОУНз, історик, старшина Канадської Армії, голова українських письменників і журналістів у Великій Британії. Активний громадсько-політичний діяч: голова Українсько-польського Т-ва, Европейської Групи Зв'язку та її української секції, Українського Демократичного руху і основник Клюбу старшин – українців при Об'єднанні бувших вояків в Англії. Автор праць на англійській мові про національне питання в СРСР, Ялтиньку Конференцію, Чорнобиль й інші.

Дописував до української і польської преси: "Український самостійник" – Мюнхен, Українське слово – Париж, "Сурмач" і "Українська думка" – Лондон, "Дзєннік жолнежа", "Тидзень польскі", "В'ядомосці" й інші. Великий подвижник українсько-польського порозуміння.

Смерть Зеленка – велика втрата для українського народу.

Дружині Стефанії складаємо глибоке співчуття.

Вічна Йому пам'ять!